

Notat 2003–32

Prisutjevning melk – kontroll for første halvår 2003

Nils Øyvind Bergset
Gunn Vesterli

Tittel	Prisutjevning melk – kontroll for første halvår 2003
Forfattere	Nils Øyvind Bergset, Gunn Vesterli
Prosjekt	Etterkontroll av PU første halvår 2003 (E039)
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2003
Antall sider	73
ISBN	82-7077-548-7
ISSN	0805-9691
Emneord	melk, meierivarer, prisutjevning, markedsordning, melkepriser, meierikostnader

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter bl.a. sekretariatsarbeidet for Budsjettnemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskingene i jord- og skogbruk.
- Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres av Landbruksdepartementet, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

Ved brev fra Statens landbruksforvaltning (SLF) datert 10.09.03 fikk Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) i oppdrag å forestå etterkontrollen av ordningen med prisutjevning i markedsordningen for melk for første halvår 2003.

Kontrollen av ordningen har for det første som formål å undersøke om markedsregulators faktiske, gjennomsnittlige prisuttak for melk som råvare er i samsvar med jordbruksavtalens forutsetninger og med nærmere bestemmelser gitt i forskrift. De aktuelle beregninger og vurderinger framgår av dette notatet.

Kontrollen har for det andre som formål å undersøke prisuttak for enkelte produkter (artikler) innenfor de ulike råvaregrupper med tanke på å overvåke at konkurransehennende kryssubsidiering ikke oppstår. Resultatene fra denne delen av kontrollen er, i henhold til SLFs brev av 10.09.03, unntatt offentlighet og partsoffentlighet. Disse beregningene er derfor tatt inn i et separat notat som er oversendt Statens landbruksforvaltning.

Oslo, desember 2003

Leif Forsell

Innhold

	Side
SAMMENDRAG	1
1 INNLEDNING.....	7
1.2 Mandat.....	7
1.3 Gjennomføring	8
2 METODE OG DATA	9
2.1 Forskrifter.....	9
2.2 Formål og vareomfang	9
2.3 Målpriser og prognoserte råvareverdier	10
2.4 Inntekter	11
2.4.1 Generelt.....	11
2.4.2 Valutainntekter i eksportgruppene.....	11
2.4.3 Prisnedskrivning og annen offentlig støtte til melkeprodukter.....	12
2.4.4 Inntekter fra biprodukter	12
2.4.5 Pris på melk til industri.....	13
2.5 Rabatter og ytelser.....	14
2.6 Kostnader	14
2.6.1 Generelt.....	14
2.6.2 Produsentytelser.....	15
2.6.3 Kapital.....	15
2.7 Melkebehov.....	16
2.8 Dataserier	16
3 RESULTATER.....	17
3.1 Forbrukerpriser.....	17
3.2 Sure, smakstilsatte produkter, dagligvare – 1A.....	18
3.3 Ikke smakstilsatte produkter, dagligvare – 2A.....	19
3.4 Ikke smakstilsatte produkter, industri – 2B.....	20
3.5 Søte, smakstilsatte produkter, dagligvare – 3A.....	21
3.6 Ferske oster, dagligvare – 4A.....	22
3.7 Ferske oster, industri – 4B.....	23
3.8 Modna oster, dagligvare – 5A.....	24
3.9 Modna oster, industri – 5B.....	25
3.10 Modna oster, merkevareeksport – 5C	27
3.11 Tørmelk, industri – 6B.....	28
3.12 Geitemelksprodukter, dagligvare – 7A	29
3.13 Geitemelksprodukter, industri – 7B	30
3.14 Geitemelksprodukter, merkevareeksport – 7C.....	31
3.15 Kremfløteprodukter, dagligvaremarkedet – B1	32
3.16 Smørprodukter, dagligvaremarkedet – B2	32
3.17 Smørprodukter, industrimarkedet – B3	34
3.18 Mysostprodukter, dagligvaremarkedet – B4.....	35
3.19 Mysostprodukter, industrimarkedet – B5.....	37
3.20 Kjernemelk, alle markeder – B6	38
LITTERATUR	39
VEDLEGG	41

Sammendrag

I brev av 10.09.03 fra SLF fikk NILF i oppgave å forestå etterkontrollen av ordningen med prisutjevning for melk for første halvår 2003. Etterkontrollen baseres på Forskrift om beregning av råvareverdier i prisutjevningsordningen for melk av 05.12.01.

Kontrollen av prisutjevningen har som formål:

- å undersøke om markedsregulators faktiske og samlede (gjennomsnittlige) råvareverdiuttak er i samsvar med de forutsetninger som er satt i jordbruksavtalen og i forskrift om prisutjevningsordningen for melk. Disse spørsmålene er behandlet i dette notatet.
- å overvåke at konkurransehemmende kryssubsidiering, innenfor hver enkelt gruppe av produkter, ikke oppstår. Disse spørsmålene er nærmere behandlet i eget, konfidensielt notat.

Målprisene for melk er fastsatt i jordbruksoppgjøret, og er utgangspunktet for markedsregulators prissetting i markedet som igjen skal gjenspeiles i prisutjevningsordningen. Det er levert kvartalsvise prognoser med ulike satser for gruppene. For å kunne gjennomføre en etterkontroll for halvåret slik som forskriften foreskriver, har SLF veid sammen Tines prognoserte råvareverdier i de ulike periodene. Prognosene er veid ut fra volum anvendt råvare i de enkelte gruppene i melkeregnskapet for de aktuelle periodene. Med bakgrunn i disse veide prognosene er NILF bedt om å regne gjennomsnittlige faktiske råvareverdier for hele første halvår 2003.

Alle inntekter i form av salgspriser i de etterfølgende beregninger er hentet fra Tines interne pris- og salgsstatistikk. Denne statistikken inneholder ikke de faktiske inntektene når det gjelder eksportgruppene hvor oppgjøret gjøres i utenlandsk valuta. Tine benytter en fastkurs på de ulike valutaene i sine systemer slik at det som fremkommer som salgsinntekt i statistikkene er fakturert valutabeløp * fastkursen. Tine setter nå fastkursen for en måned av gangen basert på sist kjente kurs ved periodens start. Reelt avvik mellom beregnet fastkurs og faktisk kurs på betalingstidspunktet vil fremkomme som agiotap/gevinst i regnskapet. For første halvår 2003 hadde Tine et agiotap i forhold til fastkursen som lå inne i pris- og salgsstatistikken, og dette agiotapet har NILF tatt med i beregningen av gjennomsnittlig råvareverdi i de aktuelle gruppene.

Det er tre typer ordninger som gir støtte til melkeprodukter som omfattes av Forskrift om beregning av råvareverdier: RÅK-/prisnedskrivingsstøtte til bearbejdede produkter, prisnedskrivning i markedsreguleringen og skolemilkordningen. Disse inntektene er med i beregningene.

Det er utarbeidet et eget diagram i Forskrift om råvareverdieregning for å beregne råvareverdier for prisgruppe 6B fordi en del av disse produktene også mottar biprodukttilskudd som smørprodukter. NILF ble i den forrige etterkontrollen klar over at det ikke er kun pulverproduktene i denne gruppen som mottar biprodukttilskudd. I tillegg til ulike typer pulver med fettverdi over skummetmelkpulver, mottar sukret kondensert melk dette tilskuddet. Dette produktet blir nå beregnet på lik linje med de andre produktene som mottar slikt tilskudd. Også produktet softismiks i prisgruppe 2B (Ikke smakstilsatte produkter industri) mottar dette tilskuddet. I mandatet vårt for denne etterkontrollen er

vi bedt om å beregne gjennomsnittlig råvareverdi for denne produktgruppen både med og uten biprodukttilskuddet for dette produktet.

Som tidligere bygger kontrollen på den faktiske føring av rabatter og ytelser i Tines regnskaper og øvrige dokumentasjon, her under pris- og salgsstatistikk, ABC-kalkyler, samt separat dokumentasjon for «manuelle» rabatter på faste produkter. NILF har i forbindelse med denne etterkontrollen mottatt oversikt over de regnskapsmessige kostnadene som er knyttet til cobranding for det aktuelle halvåret. Kostnadene ved cobranding er nå fordelt ut på alle ostene som markedsføres på denne måten (Jarlsberg, Vellagret Norvegia, Cheddar og Mozzarella), og de er fordelt ut fra ostenes volum i de ulike gruppene (4A, 4B, 5A og 5B). Tidligere har cobranding i hovedsak blitt lagt inn i kostnads-kalkylene, men ved denne etterkontrollen er de lagt inn som annen rabatt. Dermed vil det framkomme annen rabatt også i gruppe 4B i denne etterkontrollen.

Vi har i løpet av arbeidet med denne etterkontrollen blitt klar over at Tine for gruppen ikke smakstilsatt flytende melk (2B) har krevd inn en fraktsats fra kundene som ikke har noe motsvarende kostnadselement i kostnads-kalkylene vi bruker i denne etterkontrollen. NILF har valgt å trekke ut denne fraktsatsen på inntektssiden i beregningene. For de tidligere periodene har denne fraktsatsen hatt et motsvarende element i kostnads-kalkylene, med unntak for leveranser på minitanker. Fraktsatsen på minitanker har ligget på i gjennomsnitt 1 øre for hele gruppen, og dette betyr at råvareverdien for de tidligere periodene er i underkant av 1 øre for høye slik de tidligere er beregnet.

Kostnadsdata er hentet fra Tines produktkalkyler. I produktkalkylene er alle kostnader som i denne sammenheng er relevante, fordelt på hvert enkelt artikkelnummer etter ABC-prinsippet. I den nå foreliggende kontrollen for første halvår 2003 er det tatt utgangspunkt i de produktkalkylene som Tine anvender fra 01.07.03 og som har sin basis i regnskapstall for 2002. For direkte materialer som emballasje og smakstilsetning er kostnadene basert på siste prisliste fra leverandørene og de er således ikke hentet fra regnskapet for 2002.

Selv om Tines produktkalkyler for alle praktiske formål er de eneste som kan anvendes med tanke på en kontroll av prisutjevningen, representerer de samtidig, som NILF tidligere har påpekt, også den største usikkerheten ved beregningene i denne rapporten.

Tines produktkalkyler omfatter også kostnader knyttet til deler av produsentytelser som for eksempel kontroll av leverandørmelk, produsentoppgjør og gårdstank. Siden dette er kostnader som faller utenfor prisutjevningen, har det ved kontrollen vært nødvendig å trekke ut disse kostnadene fra det datamaterialet som i utgangspunktet ble oversendt. I den forrige etterkontrollen var påslaget som lå inne i kalkylene 16,73 øre/liter. 3,72 øre av dette var foredlingskostnader som vi beholdt i beregningene, mens 13,01 øre var produsentkostnader som vi trakk ut. I forbindelse med arbeidet med ny markedsordning for melk og overgang til Tine Råvare, har Tine endret sine kalkyler fra 01.07.03. I de nye kalkylene ligger det totalt inn 32 øre i påslag. Tine har her lagt inn de kostnadene som de mener er knyttet til Tine Råvare i det systemet som skal gjelde fra 01.01.04. NILF og SLF har, i samarbeid med Tine, gått gjennom de elementene som er lagt inn i påslaget i de nye kalkylene. I forbindelse med denne etterkontrollen, har NILF trukket ut 28 øre av påslaget som ligger inn i Tines kalkyler. Dermed ligger det samme kostnadsnivået (4 øre/liter melk) inne i denne etterkontrollen som det som har ligget inne i de tidligere etterkontrollene.

Kontrollen for første halvår 2003 er basert på produktkalkylene som gjelder fra 01.07.03. Tine har i første halvår 2003 selv justert sine prognoser ut fra en tilleggsnormering av kapitalkostnader. Dette er normeringer som er gjort ut over de kapitalkostnadene som allerede ligger inne i Tines kalkyler. Når vi skal sammenligne våre beregninger med prognosene, må vi derfor trekke fra disse normerte kapitalkostnadene for å komme til sammenlignbare tall. Tine benyttet den samme normeringen i første og andre

kvartal. SLF har for øvrig gjort ytterligere korrigeringer av kapitalkostnadene, med basis i Landbruksdepartementets vedtak av 29.11.02, før de har satt satser.

I henhold til Forskrift om beregning av råvareverdier er Tines omregningsfaktorer lagt til grunn. For gruppen for tørrmelk og myse har NILF delvis måttet benytte omregningsfaktorer fra SLF. I forbindelse med Notat av 26.08.03 gjennomgikk NILF omregningsfaktorene for rivoster og blandingsoster i samarbeid med Tine. Vi beregnet da nye veide omregningsfaktorer for disse produktene slik at produktene nå er med i beregningene for 2002 og 2003.

NILF har innhentet data for enkelte meierivarer i materialet som ligger til grunn for konsumprisindeksen (KPI) fra Statistisk sentralbyrå. Forbrukerprisene for meierivarer, med unntak for de to brunostene, har vært økende i perioden fra 1998 til og med momsreformen 01.07.01. Momsen på matvarer ble da halvert til 12 %, og alle prisene gikk betydelig ned i andre halvår 2001 som en følge av denne reformen. Tallene for andre halvår 2001 og første halvår 2002 bekreftet de tendensene vi så tidligere. Brunostene synker i pris og de andre varene stiger i pris. Vi registrerte at Jarlsbergost hadde en utvikling som skilte seg fra de andre hovedtrendene. Fram til 01.07.01 steg prisene på linje med de fleste produktene. I andre halvår 2001 sank imidlertid prisen ut over det en forventet gjennom momsreformen. Denne tendensen observerte vi også i materialet for første halvår 2002.

I andre halvår 2002 registrerte vi en ny kraftig økning i prisene for alle produkter unntatt smør, som sank i pris, og fløtemysost som hadde en stabil pris. I første halvår 2003 fortsetter hovedtrenden med stigende pris for de fleste produkter. Gudbrandsdalsosten synker noe, mens fløtemysosten igjen stiger i pris. Jarlsbergosten synker i pris, mens smørprisen går opp etter det kraftige fallet i forrige halvår.

Resultatene av beregningene som grunnlag for kontroll av prisutjevningen for første halvår 2003, framgår av tabellene nedenfor.

Tabell 1.1 Resultater første halvår 2003. Kroner per liter anvendt råstoff. Sammenlignet med veid prognose

Melk i/til produktgruppe	Veid prognose 01.01- 31.07	Beregnet verdi	Avvik fra veid prognose	Avvik fra veid prognose, prosent
1A Sure smakstilsette produkter, dagligvare	5,79	6,30	0,51	8,8
2A Ikke smakstilsette produkter, dagligvare	5,53	5,58	0,05	0,8
2B Ikke smakstilsette produkter, industri	2,94	3,05	0,11	3,6
3A Søte smakstilsette produkter, dagligvare	3,73	3,88	0,15	4,0
4A Ferske oster, dagligvare	4,75	3,90	-0,85	-17,9
4B Ferske oster, industri	2,77	2,95	0,18	6,4
5A Modna oster, dagligvare	3,75	3,83	0,08	2,2
5B Modna oster, industri	2,86	2,83	-0,03	-0,9
5C Modna oster, merkevareeksport	2,55	1,99	-0,56	-22,1
6B Tørrmelk, industri	2,57	2,86	0,29	11,4
7A Geitemelksprodukter, dagligvare	4,38	4,00	-0,38	-8,6
7B Geitemelksprodukter, industri	2,87	3,03	0,16	5,6
7C Geitemelksprodukter, merkevareeksport	3,70	1,18	-2,52	-68,1
B1 Kremfløteprodukter, dagligvare	28,15	28,20	0,05	0,2
B2 Smørprodukter, dagligvare	9,18	9,00	-0,18	-2,0
B3 Smørprodukter, industri	8,16	6,81	-1,35	-16,5
B4 Mysostprodukter, dagligvare	2,31	2,48	0,17	7,4
B5 Mysostprodukter, industri	1,52	1,30	-0,22	-14,6

Beregningene for første halvår 2003 viser at faktiske råvareverdier er innenfor et avvik på +/- 1 % i forhold til de prognoserte råvareverdiene for 3 grupper.

Tabell 1.2 Resultater første halvår 2003. Kroner per liter anvendt råstoff. Sammenlignet med målpris

Melk i/til produktgruppe	Målpris	Beregnet verdi	Avvik fra målpris	Avvik fra målpris, prosent
1A Sure smakstilsatte produkter, dagligvare	5,79	6,30	0,51	8,8
2A Ikke smakstilsatte produkter, dagligvare	5,49	5,58	0,09	1,6
2B Ikke smakstilsatte produkter, industri	2,93	3,05	0,12	4,0
3A Søte smakstilsatte produkter, dagligvare	3,80	3,88	0,08	2,1
4A Ferske oster, dagligvare	4,62	3,90	-0,72	-15,6
4B Ferske oster, industri	2,85	2,95	0,10	3,4
5A Modna oster, dagligvare	3,74	3,83	0,09	2,5
5B Modna oster, industri	2,85	2,83	-0,02	-0,03
5C Modna oster, merkevareeksport	2,55	1,99	-0,56	-22,1
6B Tørrmelk, industri	2,98	2,86	-0,12	-3,9
7A Geitemelksprodukter, dagligvare	4,25	4,00	-0,25	-5,8
7B Geitemelksprodukter, industri	2,85	3,03	0,18	6,3
7C Geitemelksprodukter, merkevareeksport	2,55	1,18	-1,37	-53,7
B1 Kremfløteprodukter, dagligvare	28,66	28,20	-0,46	-1,6
B2 Smørprodukter, dagligvare	9,42	9,00	-0,42	-4,5
B3 Smørprodukter, industri	7,94	6,81	-1,13	-14,2
B4 Mysostprodukter, dagligvare	2,31	2,48	0,17	7,4
B5 Mysostprodukter, industri	1,52	1,30	-0,22	-14,6

Et interessant trekk å merke seg i denne etterkontrollen er at markedsregulator har hatt et prisuttak som ligger over målprisen i flere tunge grupper. I gruppen sure smakstilsatte produkter (dagligvare) ligger markedsregulator også over øvre prisgrense i jordbruksavtalen.

1 Innledning

1.2 Mandat

I brev av 10.09.03 fra Statens landbruksforvaltning (SLF) fikk NILF i oppgave å forestå etterkontrollen av ordningen med prisutjevning for melk for første halvår 2003:

”Til grunn for etterkontrollen for 1. halvår 2003 ligger forskrift 5.12.01 nr. 1395 om beregning av råvareverdier i PU. For øvrig legges også de prinsipper for etterkontroll utviklet gjennom NILFs foregående etterkontroller, til grunn for oppdraget så langt de passer.

For den forestående etterkontrollen ber SLF om at:

- *Rivoster inkluderes i råvareverdiene for ferske oster og modna oster dagligvare, jf. NILFs notat av 26.8.03.*
- *Det i tillegg foretas en nærmere vurdering av problemstilling 1 og 2 i mandat til NILF av 2.9.03 i forbindelse med beregninger til SLFs klagebehandling i henhold til mandatet, i tillegg til praksis i foregående etterkontroller:*
 - *Med og uten ost til E-kvalitet og ost til fôr i beregning av råvareverdier i modna ost industri*
 - *Med og uten korreksjon for biprodukttilskudd for softismiks ved beregning av råvareverdier i ikke smakstilsatte flytende industri.*

Generelt er det ønskelig å få klarlagt årsakene til eventuelle store sprang i verdier i aktuelle grupper i forhold til tidligere perioder. NILF bes å omtale slike forhold i rapporten.

1. Etterkontroll av pris- og biproduktgrupper

SLF ber på denne bakgrunn NILF foreta en etterkontroll av beregnet gjennomsnittlig råvareverdi som Tine har oppnådd for de pris- og biprodukt-

gruppene som er spesifisert i forskrift for beregning av råvareverdier i PU. På bakgrunn av materialet oversendt fra Tine til NILF vil SLF lage produkt-lister gjeldende for etterkontrollen for 1. halvår 2003. Produktlistene (artikkelnummer og artikkeltekst) publiseres som vedlegg til rapporten.

2. Etterkontroll av enkeltprodukter

SLF ber videre NILF foreta en etterkontroll av visse utvalgte enkeltprodukter, jf. vedlagte liste. Resultatene fra etterkontrollen av enkeltprodukter skal unnias offentlighet i henhold til offentlighetsloven § 5a, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. SLF vil imidlertid i henhold til LDs brev av 2.4.03 vurdere å offentliggjøre en forkortet versjon av enkelte produktrapporter.

3. Betingelser

Frist for utredningsoppdraget settes til 14. november 2003.

SLF legger til grunn at alt relevant materiale allerede er gjort tilgjengelig fra Tines side.

Utredningen skal skje innenfor en kostnadsramme på 2 månedsverk.

NILF plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger som i medhold av lov eller forskrift er underlagt taushetsplikt, og som NILF får kjennskap til i forbindelse med dette oppdraget.

Om NILF i arbeidet med etterkontrollen finner andre forhold som er relevante for etterkontrollen, ber vi om at dette tas med i utredningen. Rapportering underveis og sluttrapportering vedrørende oppdraget skjer til SLF. Om det viser seg nødvendig vil oppfølgingsoppdrag bli gitt underveis.”

1.3 Gjennomføring

NILF mottok materialet fra Tine 28.08.03. NILF har mottatt supplerende materiale helt frem til 07.01.04. Vi har hatt en dialog med Tine og SLF om flere momenter i notatet slik det vil fremgå.

Oppdraget er ikke gjennomført innen fristen som opprinnelig var 14.11.03. Dette skyldes bl.a. at NILF også har hatt andre prioriterte oppdrag for SLF i denne perioden. Utsettelsen har skjedd i forståelse mellom SLF og NILF.

2 Metode og data

2.1 Forskrifter

Etterkontrollen av prisutjevningsordningen for melk er gjennomført i henhold til forskrift om Prisutjevningsordningen for melk og Forskrift om beregning av råvareverdier i prisutjevningsordningen for melk (heretter kalt Forskrift om beregning av råvareverdier) slik de lød i perioden 01.01.03 til 31.07.03. Forskrift om beregning av råvareverdier er trykt som vedlegg til denne rapporten.

2.2 Formål og vareomfang

Kontrollen av prisutjevningen har som formål:

- å undersøke om markedsregulators faktiske og samlede (gjennomsnittlige) råvareverdiuttak er i samsvar med de forutsetninger som er satt i jordbruksavtalen og forskrift om prisutjevningsordningen for melk.
- å overvåke at konkurransehemmende kryssubsidiering, innenfor hver enkelt gruppe av produkter, ikke oppstår.

For å ivareta første del av formålet er det nødvendig å gjøre beregninger for hele varespekteret inndelt etter de respektive grupper i utjevningen. Lister over hvilke produkter som skal være med i beregningene for de enkelte gruppene utarbeides og oppdateres løpende av SLF. Endelig liste over de produktene som er med i denne etterkontrollen ligger som vedlegg til dette notatet. Totalt 654 produkter er med i beregningene for dette halvåret.

For å ivareta andre del av formålet er det bestemt at den detaljerte kontrollen skal omfatte i alt 30 enkeltprodukter. Beregninger for disse enkeltartiklene er unntatt offentlighet og er derfor oversendt SLF i eget notat. Produktene det er regnet på er:

Dagligvaremarkedet:

- Helmelk, 1 liter
- Lettmelk, 1 liter
- Skummetmelk, 1 liter
- Skummet kulturmelk, 1 liter
- Kulturmelk, 1 liter
- Kremfløte 38 %, 1/3 liter
- Lettrømme 3 dl
- Fruktyoghurt, jordbær 175 ml
- Fruktyoghurt, jordbær 4x125 gram
- Go'morgen yoghurt jordbær, 195 gram
- Kremost urte 28 %, beger
- Mozzarella, 5 kg
- Norvegia skorpefri F45, 1 kg
- Norvegia skorpefri F45, 1,2 kg økobit
- Norvegia skorpefri F45, 500 g (standardvekt)
- Norvegia skorpefri F45, under 600 g (veievare)
- Lettere Norvegia skorpefri under 600 g (veievare)
- Jarlsberg skorpefri F45, 500 g (standardvekt)
- Nøkkelost skorpefri F45, 1 kg
- Ekte geitost FG 33, 1 kg
- Fløtemysost F33, 1 kg
- Fløtemysost F33, 1/2 kg
- Gudbrandsdalsost G35, 1 kg
- Gudbrandsdalsost G35, 1/2 kg
- Normalsaltet smør, 1/2 kg.

Industrimarkedet:

- Skummetmelk på tank
- Jarlsberg F45 skorpefri, 10 kg
- Norvegia F45 skorpefri, 10 kg
- Skummetmelkpulver, 750 kg sekk
- Melkepulver 20 %, 750 kg sekk.

2.3 Målpriser og prognoserte råvareverdier

Målprisene for melk er fastsatt i jordbruksoppgjøret, og de ble endret med virkning fra 01.07.02. Målprisene er utgangspunktet for markedsregulators prissetting i markedet som igjen skal gjenspeiles i prisutjevningsordningen.

I prisutjevningsordningen skal markedsregulator prognosere råvareverdier som danner grunnlaget for fastsetting av satser for avgifter, tilskudd og overføringspris. Det er levert kvartalsvise prognoser med ulike satser for gruppene.

For å kunne gjennomføre en etterkontroll for halvåret som forskriften foreskriver, har SLF veid sammen Tines prognoserte råvareverdier i de ulike periodene. Prognosene er veid ut fra volum anvendt råvare i de enkelte gruppene i melkeregnskapet for de aktuelle periodene. De aktuelle prognoserte råvareverdiene for første halvår 2003 framgår av tabellen nedenfor. Med bakgrunn i disse veide prognosene er NILF bedt om å regne gjennomsnittlige faktiske råvareverdier for hele første halvår 2003.

Tabell 2.1 Prognoserte råvareverdier i prisutjevningen for melk første halvår 2003.
Kroner per liter anvendt råvare

Produktgruppe	Målpris	Prognose per 01.01	Prognose per 01.04	Veid prognose
Sure smakstilsatte produkter, dagligvare	5,79	5,79	5,79	5,79
Ikke smakstilsatte produkter, dagligvare	5,49	5,52	5,55	5,53
Ikke smakstilsatte produkter, industri	2,93	2,95	2,93	2,94
Søte smakstilsatte produkter, dagligvare	3,80	3,61	3,87	3,73
Ferske oster, dagligvare	4,62	4,74	4,75	4,75
Ferske oster, industri	2,85	2,77	2,77	2,77
Modna oster, dagligvare	3,74	3,77	3,74	3,75
Modna oster, industri	2,85	2,86	2,86	2,86
Modna oster, merkevareeksport	2,55	2,55 ¹⁾	2,55 ¹⁾	2,55
Tørrmelk, industri	2,98	2,62	2,53	2,57
Geitemelksprodukter, dagligvare	4,25	4,55	4,25	4,38
Geitemelksprodukter, industri	2,85	2,85	2,87	2,87
Geitemelksprodukter, merkevareeksport	2,55	4,76	2,70	3,70
Kremfløteprodukter, dagligvare	28,66	27,75	28,50	28,15
Smørprodukter, dagligvare	9,42	9,72	8,70	9,18
Smørprodukter, industri	7,94	8,07	8,26	8,16
Mysostprodukter, dagligvare	2,31	2,31	2,31	2,31
Mysostprodukter, industri	1,52	1,52	1,52	1,52

1) Tine har prognosert under målpris, men i henhold til forskriften er målprisen brukt i satsfastsettingen.

2.4 Inntekter

2.4.1 Generelt

Alle inntekter i form av salgspriser i de etterfølgende beregninger er hentet fra Tines interne pris- og salgsstatistikk. Ut over pris- og salgsstatistikken til Tine er det også innhentet en del data for meierivarer i materialet som ligger til grunn for konsumprisindeksen (KPI) fra Statistisk sentralbyrå. Disse opplysningene er til en viss grad nyttet som et supplement ved vurderingen av enkeltartikler.

2.4.2 Valutainntekter i eksportgruppene

Tines pris- og salgsstatistikk inneholder ikke de faktiske inntektene når det gjelder eksportgruppene hvor oppgjøret gjøres i utenlandsk valuta. Tine benytter en fastkurs på de ulike valutaene i sine systemer slik at det som fremkommer som salgsinntekt i statistikene er fakturert valutabeløp * fastkursen.

Tine setter nå fastkursen for en måned av gangen basert på sist kjente kurs ved periodens start. Reelt avvik mellom beregnet fastkurs og faktisk kurs på betalingstidspunktet vil fremkomme som agiotap/-gevinst i regnskapet. For første halvår 2003 hadde Tine et agiotap i forhold til fastkursen som lå inne i pris- og salgsstatistikken, og dette agiotapet har NILF tatt med i beregningen av gjennomsnittlig råvareverdi i de aktuelle gruppene. NILF mener at tallene for inntektene fra produktene i eksportgruppene gir et korrekt bilde av inntektene i forhold til de kursene Tine har opplevd.

I følge Norges Bank var gjennomsnittlig dollarkurs i første halvår 2003 NOK 7,03 og gjennomsnittlig eurokurs NOK 7,76. Dollaren har dermed svekket seg mot norske kroner i forhold til forrige halvår, mens Euroen har styrket seg noe. Den svekkede dollaren gir seg utslag i lavere inntekter i gruppene med produkter som eksporteres.

2.4.3 Prisnedskrivning og annen offentlig støtte til melkeprodukter

Det er tre typer ordninger som gir støtte til melkeprodukter som omfattes av Forskrift om beregning av råvareverdier:

- RÅK-/Prisnedskrivingsstøtte til bearbejdede produkter
- Prisnedskrivning i markedsreguleringen
- Skolemelkordningen.

Fra og med 2002 er alle slike inntekter med i beregningene.

RÅK-støtte eller prisnedskrivingsstøtte kan gis til produkter som omfattes av protokoll 3 i EØS-avtalen. For meierivarer er det svært få produkter som omfattes av denne ordningen. Totalt to produkter fikk i første halvår 2003 støtte. Det var Collett morsmelkerstatning og softismiks. Til sammen fikk Tine Norske Meierier kr 623 248,- i prisnedskrivning. CME-produktene inngår i gruppe 6B Tørrmelk - industri, mens softismiks inngår i prisgruppe 2B (Ikke smaksatte produkter industri).

I perioden etter at ny prisutjevningsordning trådte i kraft 01.07.00 er det kun prisnedskrivning av melkefett (smørølje), prisnedskrivning av skolemelk og godtgjøring for geitemelk til fôr som har blitt benyttet på innenlandske produkter i markedsreguleringen. De produktene som får prisnedskrivning er alle med i SLFs lister over produkter som skal med i beregningene, unntatt geitemelk til fôr.

Smørølje på tank får kun prisnedskrivning gjennom omsetningsavgiften. Ut fra bestemmelsene om prisnedskrivning av melkefett, har Tine mulighet til å få refundert midler i henhold til prisnedskrivingssetningen. Det refunderte beløpet var på kr 2 212 827,- for første halvår 2003. Dette beløpet legges til eksisterende inntekter for smørølje i biproduktgruppe B3 (Smørprodukter – industri).

I henhold til forskrift om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren kan det godtgjøres for prisnedskrivning i forbindelse med gjennomføring av skolemelkordningen. En del av prisnedskrivningen finansieres gjennom en årlig bevilgning over jordbruksavtalen og resten finansieres over omsetningsavgiften. I følge Tines salgsgaver har til sammen 9 101 066 liter melk fått prisnedskrivning. Prisnedskrivning for Tine BA ved levering av skolemelk i første halvår 2003 tilsvarer kr 16 911 839,-. Disse midlene tillegges inntektene for de aktuelle artikkelnumrene i prisgruppene 2A (Ikke smakstilsatte produkter dagligvare) og 3A (Søte smakstilsatte produkter dagligvare).

2.4.4 Inntekter fra biprodukter

Det er utarbejdet et eget diagram i Forskrift om råvareverdiberegning for å beregne råvareverdier for prisgruppe 6B fordi en del av disse produktene også mottar biprodukttilskudd som smørprodukter. Beregningen av fettverdien i disse produktene gjøres derfor

på en spesiell måte for å fange opp det forholdet at disse produktene avregnes to steder i melkeregnskapet. NILF ble i den forrige etterkontrollen klar over at det ikke er kun pulverproduktene i denne gruppen som mottar biprodukttilskudd. I tillegg til ulike typer pulver med fettverdi over skummetmelkpulver, mottar sukret kondensert melk dette tilskuddet. Dette produktet blir nå beregnet på lik linje med de andre produktene som mottar slikt tilskudd.

Også produktet softismiks i prisgruppe 2B (Ikke smakstilsatte produkter industri) mottar dette tilskuddet. Forskrift om beregning av råvareverdier sier ikke noe om at produkter i denne prisgruppen skal beregnes på en særskilt måte. NILF valgte derfor å ikke endre beregningene for dette produktet i den forrige etterkontrollen. I mandatet vårt for denne etterkontrollen er vi bedt om å beregne gjennomsnittlig råvareverdi for denne produktgruppen både med og uten biprodukttilskuddet for dette produktet.

2.4.5 Pris på melk til industri

Vi har i løpet av arbeidet med denne etterkontrollen blitt klar over at Tine for gruppen ikke smakstilsatt flytende melk (2B) har krevd inn en fraktsats fra kundene som ikke har noe motsvarende kostnadselement i kostnadskalkylene vi bruker i denne etterkontrollen. Tine (2004) beskriver problemstillingen slik:

”Pris på melk til industri og fraktkostnader.

Vi har nå studert industrimelk kalkylene i tidligere perioder årene 2001 og 2002.

Industrileveranser er ikke med i stedfraktordningen. Transportkostnadene er derfor dekket av markedsprisen. I kalkylene for tidligere perioder er det tatt hensyn til dette i kostnadskalkylen på leveranser som har gått på tankbiler på følgende måte:

Tankleveranser på bil.

I kalkylene for 2001: artikkelnr. 55 og 205 har transportsats 16,3 øre pr.liter. Dette er en kostnad på hele gruppen på 13 øre pr.liter solgt vare.

I kalkylene for 2002: artikkelnr som omfatter tankleveranser fra bil har en kostnad for å dekke transport. Satsen som er brukt er 16,8 øre pr.liter for leveranser under 14.000 liter og 10,6 øre pr.liter for leveranser over 14.000 liter. Dette er en kostnad på hele gruppen på 15 øre pr.liter solgt vare.

Årsaken til kostnadsreduksjonen i 2003 i forhold til tidligere perioder for gruppen melk til industri ligger på kostnadselementet transport, som altså ikke er medtatt i 2003 kalkylene, når kostnadselementet medtas for alle leveranser vil det utgjøre 18 øre pr liter vare solgt i gruppen.

Leveranser på minitanker.

På minitanker 200 liter og 400 liter ligger det ingen kostnader tilknyttet transport i kalkylene.

I prisen er det imidlertid forutsatt en kostnad på 32 øre pr.liter for 200 liter og 16 øre for 400 liter. Denne satsen utgjør 1 øre på hele grupperesultatet, beregnet i 2.halvår 2001 og 2.halvår 2002 på vedlagte regneark.

Varenr. som er priset for dagligvaremarkedet.

De varenr. som er priset for dagligvaremarkedet, men som også kjøpes i noen grad av industrikunder slik som bag in boks produktene, har ingen transportkostnader i kalkylen.

Konklusjon:

Transportkostnadene som ligger i prisene på tank og minitank leveransene i 2003 utgjør 18 øre pr.liter solgt vare i hele gruppen melk til industri. Tilsvarende kostnad er ikke lagt i kalkylen.

I tidligere perioder ligger transportkostnadene i kalkylen for tankleveranser, men ikke for minitank og produkter som ikke er priset for industrimarkedet.

Transportkostnader knyttet til minitanker utgjør 1 øre pr.liter solgt vare for gruppen.”

Tine har altså endret kalkylene fra og med det settet vi bruker nå. NILF har valgt å trekke ut denne fraktsatsen på inntektsiden i beregningene. For første halvår 2003 utgjorde denne fraktsatsen i gjennomsnitt 18 øre per liter produkt og 16 øre i beregnet råvareverdi. For de tidligere periodene har denne fraktsatsen har et motsvarende element i kostnads-kalkylene, med unntak for leveranser på minitanker. Fraktsatsen på minitanker har ligget på i gjennomsnitt 1 øre for hele gruppen, og dette betyr at råvareverdien for de tidligere periodene er i underkant av 1 øre for høye slik de tidligere er beregnet.

2.5 Rabatter og ytelser

Som tidligere bygger kontrollen på den faktiske føring av rabatter og ytelser i Tines regnskaper og øvrig dokumentasjon, her under pris- og salgsstatistikk, ABC-kalkyler, samt separat dokumentasjon for «manuelle» rabatter.

Den siste formen gjelder rabatter som ikke er inkludert i priser/salgsfaktura eller i kostnads-kalkylene. I tabellene som gjengir beregninger, er disse rabattene omtalt som «annen rabatt». Dette gjelder salg av faste produkter som ivaretas av Tine sentralt. Tilsvarende salgskostnader for flytende produkter som selges fra meieriselskapene, er inkludert i pris- og salgsstatistikken for øvrig.

NILF har i forbindelse med denne etterkontrollen mottatt oversikt over de regnskapsmessige kostnadene som er knyttet til cobranding for det aktuelle halvåret. Kostnadene ved cobranding er nå fordelt ut på alle ostene som markedsføres på denne måten (Jarlsberg, Vellagret Norvegia, Cheddar og Mozzarella), og de er fordelt ut fra ostenes volum i de ulike gruppene (4A, 4B, 5A og 5B). Tidligere har cobranding i hovedsak blitt lagt inn i kostnads-kalkylene, men ved denne etterkontrollen er de lagt inn på inntektsiden som annen rabatt. Dermed vil det framkomme annen rabatt også i gruppe 4B i denne etterkontrollen.

2.6 Kostnader

2.6.1 Generelt

Kostnadsdata er hentet fra Tines produktkalkyler. I produktkalkylene er alle kostnader som i denne sammenheng er relevante (og med tillegg av noen som må trekkes fra, jf.

kapittel 2.6.2), fordelt på hvert enkelt artikkelnummer etter ABC-prinsippet.¹ Tine etablerte ABC-kalkyler i 1999 basert på kostnadstall fra 1998. I den nå foreliggende kontrollen for første halvår 2003 er det tatt utgangspunkt i de produktkalkylene som Tine anvender fra 01.07.03 og som har sin basis i regnskapstall for 2002. For direkte materialer som emballasje og smakstilsetning er kostnadene basert på siste prisliste fra leverandørene og de er således ikke hentet fra regnskapet for 2002.

Selv om Tines produktkalkyler for alle praktiske formål er de eneste som kan anvendes med tanke på en kontroll av prisutjevningen, representerer de samtidig, som NILF tidligere har påpekt, også den største usikkerheten ved beregningene i denne rapporten.

2.6.2 Produsentytelser

Tines produktkalkyler omfatter også kostnader knyttet til deler av produsentytelser som for eksempel kontroll av leverandørmelk, produsentoppgjør og gårdstank. Siden dette er kostnader som faller utenfor prisutjevningen, har det ved kontrollen vært nødvendig å trekke ut disse kostnadene fra det datamaterialet som i utgangspunktet ble oversendt. Kalkyleelementet i Tines kalkyler som behandler dette kalles "påslag", og det inneholder både produsentkostnader som skal ut av beregningene og foredlingskostnader som skal være med i beregningene i etterkontrollen.

I den forrige etterkontrollen var påslaget som lå inne i kalkylene 16,73 øre/liter. 3,72 øre av dette var foredlingskostnader som vi beholdt i beregningene, mens 13,01 øre var produsentkostnader som vi trakk ut. I forbindelse med arbeidet med ny markedsordning for melk og overgang til Tine Råvare, har Tine endret sine kalkyler fra 01.07.03. I de nye kalkylene, som altså ligger til grunn for etterkontrollen for første halvår 2003, ligger det totalt inn 32 øre i påslag. Dette er omtalt i brev av 12.06.03 og 03.09.03 fra Tine til SLF i forbindelse med prognoseringen. Tine har her lagt inn de kostnadene som de mener er knyttet til Tine Råvare i det systemet som skal gjelde fra 01.01.04.

NILF og SLF har, i samarbeid med Tine, gått gjennom de elementene som er lagt inn i påslaget i de nye kalkylene. De økte kostnadene henføres til organisasjonen, gårdstanker, råmelkbehandling og inntransport. I forbindelse med denne etterkontrollen, har NILF trukket ut 28 øre av påslaget som ligger inn i Tines kalkyler som kan henføres til produsentretta kostnader. Dermed ligger det samme kostnadsnivået (4 øre/liter melk) inne i denne etterkontrollen som det som har ligget inne i de tidligere etterkontrollene.

2.6.3 Kapital

Kontrollen for første halvår 2003 er basert på produktkalkylene som gjelder fra 01.07.03. Tine har i første halvår 2003 selv justert sine prognoser ut fra en tilleggsnormering av kapitalkostnader. Dette er normeringer som er gjort ut over de kapitalkostnadene som allerede ligger inne i Tines kalkyler. Når vi skal sammenligne våre beregninger med prognosene, må vi derfor trekke fra disse normerte kapitalkostnadene for å komme til sammenlignbare tall. Tine benyttet den samme normeringen i første og andre kvartal.

SLF har for øvrig gjort ytterligere korrigeringer av kapitalkostnadene, med basis i Landbruksdepartementets vedtak av 29.11.02, før de har satt satser.

¹ ABC = Activity-Based-Costing, som representerer en kostnadsnorm eller et gjennomsnitt. Hvilke kostnader og resultater meieriselskapene hver for seg og for ulike produkter deretter faktisk får, vil variere.

2.7 Melkebehov

For å kunne beregne råvareverdier for grupper og enkeltprodukter av meierivarer er det nødvendig å kjenne forbruket av melk som går med til framstilling av de ulike produktene. I henhold til Forskrift om beregning av råvareverdier er Tines omregningsfaktorer lagt til grunn.

Det finnes noen få unntak fra denne regelen. For å kunne beregne verdi på de produktene som mottar tilskudd for fettverdien som smørprodukter (ulike produkter i gruppe 6B tørrmelk og gruppe 2B ikke smakstilsatt) med den særegne metoden for å komme fram til en verdi på biproduktet fløte, må NILF basere seg på de offisielle faktorene som SLF bruker i melkeregnskapet. NILF må også for noen få produkter benytte SLFs omregningsfaktorer til myse.

I forbindelse med Notat av 26.08.03 gjennomgikk NILF omregningsfaktorene for rivoster og blandingsoster i samarbeid med Tine. Vi beregnet da nye veide omregningsfaktorer for disse produktene slik at produktene nå er med i beregningene for 2002 og 2003.

2.8 Dataserier

NILF har nå beregnet råvareverdier i prisutjevningsordningen i tre år, og noen av dem er også revidert. I dette notatet er det hele tiden henvist til de siste og mest oppdaterte beregninger for de tidligere halvår som også er brukt i SLFs etterregninger. Dersom noe er uklart med disse beregningene, må en gå tilbake til det notatet hvor resultatene ble offentliggjort første gang for å finne eventuelle kommentarer.

Der det er brudd i dataserier på grunn av endringer i beregningsprinsipper og store endringer i produktsammensetningen, har vi markert dette med fotnoter og linjer gjennom tabellen. Dette er gjort for å signalisere tydeligere de stedene hvor tidsserien ikke er direkte sammenlignbar. Vi vil her knytte noen kommentarer til generelle forhold rundt dataseriene.

For andre halvår 2000 har vi gjort to sett beregninger, en med kostnadstall fra 1999 og en med kostnadstall fra 2000. I sin etterregning benyttet SLF resultatene med kostnadstall fra 2000, og alle resultater fra andre halvår 2000 er basert på regnskapstall for 2000 i dette notatet. Dette er i motsetning til kostnadstallene i beregningene for de andre halvårene som vil være basert på regnskapstall for året forut.

Linjen «Verdi – kroner per liter melk» er sammenlignbar mellom halvårene. Enkelte inntekter (tilskudd) vil i noen halvår ligge på linjen «inntekter», mens den andre halvår vil ligge på linjen «justering». Kapitalnormeringen er også forskjellig i de ulike periodene. SLFs normering fra etterregningsvedtakene er tatt inn til og med andre halvår 2002. Tines normering er grunnlag for resultatene i første halvår 2003.

3 Resultater

3.1 Forbrukerpriser

NILF har innhentet data for enkelte meierivarer i materialet som ligger til grunn for konsumprisindeksen (KPI) fra Statistisk sentralbyrå. KPI er utviklet for å måle prisendring, og ikke først og fremst for å si noe om prisnivåer. Ved omlegging av KPI fra 1998 ble det etablert et nytt utgangsnivå (prisinivå) der nåværende indekser bygger på 1998 = 100. Prisinivåer og utvikling for aktuelle varer framgår av tabellen nedenfor. Når et produkt ikke er presist definert i forhold til pakning eller størrelse, skal oppgavegiver for øvrig velge det produktet som har «størst omsetning». De angitte forbrukerprisene er inklusive moms.

Det generelle bildet som kan leses ut av tabellen nedenfor, er at forbrukerprisene for meierivarer, med unntak for de to brunostene, har vært økende i perioden fra 1998 til og med momsreformen 01.07.01. Momsen på matvarer ble da halvert til 12 %, og alle prisene gikk betydelig ned i andre halvår 2001 som en følge av denne reformen.

Tallene for andre halvår 2001 og første halvår 2002 bekreftet de tendensene vi så tidligere. Brunostene synker i pris og de andre varene stiger i pris. Vi registrerte at Jarlsbergost hadde en utvikling som skilte seg fra de andre hovedtrendene. Fram til 01.07.01 steg prisen for Jarlsberg på linje med de fleste produktene. I andre halvår 2001 sank imidlertid prisen ut over det en forventet gjennom momsreformen. Denne tendensen observerte vi også i materialet for første halvår 2002.

I andre halvår 2002 registrerte vi en ny kraftig økning i prisene for alle produkter unntatt smør, som sank i pris, og fløtemysost som hadde en stabil pris. I første halvår 2003 fortsetter hovedtrenden med stigende pris for de fleste produkter. Gudbrandsdalsosten synker noe, mens fløtemysosten igjen stiger i pris. Jarlsbergosten synker i pris, mens smørprisen går opp etter det kraftige fallet i forrige halvår.

Tabell 3.1 Forbrukerpriser for meierivarer. Priser i kroner pr liter/kg¹⁾. Indeks: 1998 = 100

	Pris			Første halvår		Andre halvår		Pris	
	1998	1999	2000	2001	2001	2002	2002	2003	2003
Helmelk	9,87	101,7	103,4	105,3	96,5	98,7	101,8	103,9	10,25
Lettmelk	9,06	101,7	102,7	102,8	93,7	95,7	100,8	103,4	9,37
Skummet melk	8,76	100,8	101,0	101,2	92,4	95,6	100,0	101,4	8,88
Skummet kulturmilk	9,02	103,7	109,1	114,2	105,4	109,7	119,8	120,6	10,88
Yoghurt – 175 ml	4,62	102,3	105,3	109,3	104,5	105,3	108,6	109,2	5,04
Kremfløte 38 % - 1/3 l.	14,10	100,8	101,9	102,4	94,5	96,9	99,8	100,0	14,10
Norvegia	76,70	100,4	101,4	98,9	88,3	90,3	93,6	95,9	73,53
Nøkkelost	78,46	102,3	102,9	103,5	94,3	96,4	102,1	102,6	80,49
Gudbrandsdalsost	66,52	100,4	95,4	92,9	83,4	82,7	85,2	84,3	56,08
Jarlsberg	81,69	99,0	102,3	105,0	91,6	88,2	90,6	88,0	71,86
Fløtemysost	67,20	97,6	94,7	97,6	88,2	86,5	86,6	87,3	58,64
Smør, normals. - 1/2 kg	17,95	104,8	104,9	110,4	100,2	100,9	96,8	99,3	17,82

1) Indekser for halvår er beregnet av NILF med utgangspunkt i månedsdata. MVA-satsene var 23 % i andre halvår 2000, 24 % i første halvår 2001 og 12 % fra og med andre halvår 2001

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.2 Sure, smakstilsatte produkter, dagligvare – 1A

Gruppen har en solgt produktmengde på 19,6 mill. liter (17,0 mill. liter kumelk) i første halvår 2003 og omfatter 86 artikler.

Tabell 3.2 1A Sure, smakstilsatte produkter – dagligvare. Kroner per liter

	Andre halvår 2000¹⁾	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	18,34	19,19	19,21	19,45	20,18	21,39
– Fakturert rabatt	0,38	0,38	0,41	0,44	0,46	0,48
Netto pris	18,46	18,81	18,80	19,01	19,72	20,91
Inntekt biprodukter ²⁾	0,14	0,16	0,25	0,17	0,12	0,13
Sum inntekter	18,60	18,97	19,05	19,18	19,84	21,04
Kostnader, produksjon	13,72	14,10	14,19	15,01	14,90	15,47
Verdi råstoff	4,88	4,87	4,86	4,17	4,94	5,57
Omregningsfaktor, kumelk	0,873	0,874	0,883	0,876	0,872	0,868
Omregningsfaktor, kufløte	0,012	0,012	0,017	0,014	0,012	0,013
Verdi uten kapitalnormering	5,59	5,57	5,50	4,76	5,66	6,41
Kapitalnormering	0,12	0,12	0,10	0,12	0,13	0,11
Justering forskningsavgift		0,01				
Verdi – kroner per liter melk	5,47	5,46	5,40	4,64	5,53	6,30
Målpris	5,79	5,79	5,79	5,79	5,79	5,79
Avvik fra målpris	-0,32	-0,33	-0,39	-1,15	-0,26	0,51
Veid sats/ <i>prognose</i>				5,66	5,93	5,79
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>				-1,02	-0,40	0,51
Innsatt fløteverdi	24,63	24,63	28,40	27,72	28,53	28,20

1) Dette halvåret er beregnet etter metode 1 som er beskrevet i NILFs notat av 18.02.03.

2) Nettoberegning for henholdsvis overskudd av fløte og tilført fløte.

Råvareverdien for denne gruppen gjør et kraftig hopp oppover i første halvår 2003 til 6,30 kroner per liter anvendt melk. Årsaken til dette finner vi i en økning av inntektene på 1,20 kr/liter. Tine opplyser at prisene ble justert i første halvår 2003 i forhold til at en tidligere har ligget under målpris i denne gruppen. Råvareverdien ligger nå klart over målpris og prognosert verdi.

3.3 Ikke smakstilsatte produkter, dagligvare – 2A

Dette er en stor gruppe med en solgt produktmengde på 216,3 mill. liter (234,9 mill. liter kumelk) i første halvår 2003. Gruppen består av 48 ulike artikler.

Tabell 3.3 2A Ikke smakstilsatte produkter – dagligvare. Kroner per liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002¹⁾	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	6,74	6,76	6,68	6,85	7,30	7,30
– Fakturert rabatt	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto pris	6,73	6,75	6,68	6,85	7,30	7,30
Inntekt biprodukter	1,11 ²⁾	1,11 ²⁾	1,15	1,15	1,13	1,14
Sum inntekter	7,84	7,86	7,83	8,00	8,43	8,44
Kostnader, produksjon	1,96	1,99	1,92	2,16	2,15	2,32
Verdi råstoff	5,88	5,87	5,91	5,84	6,28	6,12
Omregningsfaktor, kumelk	1,088	1,089	1,101	1,086	1,086	1,086
Omregningsfaktor, kufløte	0,067	0,067	0,069	0,068	0,068	0,068
Verdi uten kapitalnormering	5,40	5,39	5,37	5,38	5,78	5,64
Kapitalnormering	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06
Justering andre tilskudd	0,07	0,06	0,08			
Verdi – kroner per liter melk	5,42	5,40	5,40	5,33	5,72	5,58
Målpris	5,11	5,11	5,24	5,36	5,49	5,49
Avvik fra målpris	0,31	0,29	0,16	-0,03	0,23	0,09
Veid sats/ <i>prognose</i>				5,30	5,58	5,53
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>				-0,03	0,14	0,05
Innsatt fløteverdi	24,63	24,63	–	–	–	–

1) Fra og med dette halvåret tar beregningene hensyn til prisnedskrivning av skolemilk.

2) Nettoberegning for henholdsvis overskudd av fløte og tilført fløte.

Gjennomsnittlig råvareverdi er beregnet til 5,58 kroner per liter anvendt melk. Inntektene er stabile fra forrige halvår, men kostnadene øker mye slik at råvareverdien går ned. Råvareverdien ligger nå 9 og 5 øre over målpris og veid prognose.

3.4 Ikke smakstilsatte produkter, industri – 2B

Gruppen har en solgt produktmengde på 15,7 mill. liter (17,3 mill. liter kumelk) i første halvår 2003. Gruppen har til sammen 32 artikler.

Tabell 3.4 2B Ikke smakstilsatte produkter – industri. Kroner per liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002 ¹⁾	Andre halvår 2002	Første halvår 2003 ²⁾
Brutto fakturert	2,81	2,79	2,99	3,03	3,10	2,98
– Fakturert rabatt	0,07	0,06	0,07	0,04	0,04	0,04
Netto pris	2,74	2,73	2,91	2,99	3,06	2,94
Inntekt biprodukter	1,56	1,51	1,45	1,42	1,48	1,50
Sum inntekter	4,30	4,24	4,36	4,41	4,54	4,44
Kostnader, produksjon	0,87	0,89	1,00	1,15	1,08	1,03
Verdi råstoff	3,43	3,35	3,37	3,26	3,46	3,41
Omregningsfaktor, kumelk	1,113	1,11	1,117	1,099	1,103	1,104
Omregningsfaktor, kufløte	0,093	0,09	0,087	0,085	0,089	0,090
Verdi uten kapitalnormering	3,08	3,02	3,02	2,97	3,13	3,09
Kapitalnormering	0,05	0,05	0,04	0,05	0,05	0,04
Justering andre tilskudd	0,03	0,04	0,02			
Verdi – kroner per liter melk	3,06	3,02	3,00	2,92	3,08	3,05
Målpris	2,93	2,93	2,93	2,93	2,93	2,93
Avvik fra målpris	0,13	0,09	0,07	-0,01	0,15	0,12
Veid sats/ <i>prognose</i>				2,95	3,06	2,94
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>				-0,03	0,02	0,11

1) Fra og med dette halvåret tar beregningene hensyn til RÅK-tilskudd til softismiks/fiskremblanding.

Gjennomsnittlig råvareverdi er beregnet til 3,05 kroner per liter anvendt melk som er 11 øre høyere enn veid prognose og 12 øre høyere enn målprisen. Inntektene og kostnadene er lavere enn forrige halvår noe som kan forklares med endringen i behandlingen av fraktsatser, jf kapittel 2.4.5.

I mandatet er vi også bedt om å beregne resultatet i denne gruppen dersom en tar i betraktning at produktet softismiks får biprodukttilskudd. Andelen at produktet softismiks er så liten i denne gruppen dette halvåret, at denne beregningen ikke gir endringer i inntekt biprodukter eller i endelig råvareverdi for gruppen som gjennomsnitt.

3.5 Søte, smakstilsatte produkter, dagligvare – 3A

Dette er totalt sett en liten gruppe med en solgt produktmengde på knapt 7,2 mill. liter (7,7 mill. liter kumelk) i første halvår 2003 fordelt på 14 ulike artikler.

Tabell 3.5 3A Søte, smakstilsette produkter – dagligvare. Kroner per liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	13,76	13,56	13,98	13,88	14,57	14,17
– Fakturert rabatt	0,05	0,07	0,08	0,10	0,08	0,08
Netto pris	13,71	13,49	13,90	13,78	14,49	14,09
Inntekt biprodukter	1,32	1,32	1,30	1,28	1,29	1,29
Sum inntekter	15,03	14,81	15,20	15,06	15,78	15,38
Kostnader, produksjon	11,59	11,37	11,04	11,44	11,57	11,13
Verdi råstoff	3,44	3,44	4,16	3,62	4,21	4,25
Omregningsfaktor, kumelk	1,115	1,119	1,095	1,076	1,072	1,074
Omregningsfaktor, kufløte	0,079	0,079	0,078	0,076	0,077	0,077
Verdi uten kapitalnormering	3,09	3,07	3,80	3,36	3,93	3,96
Kapitalnormering	0,09	0,09	0,08	0,09	0,10	0,08
Justering forskningsavgift		0,01				
Verdi – kroner per liter melk	3,00	2,99	3,72	3,27	3,83	3,88
Målpris	3,52	3,52	3,55	3,62	3,80	3,80
Avvik fra målpris	-0,52	-0,53	0,17	-0,35	0,03	0,08
Veid sats/ <i>prognose</i>				3,71	3,74	3,73
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>				-0,44	0,09	0,15

Gjennomsnittlig råvareverdi for melk anvendt til disse produktene er for første halvår 2003 beregnet til 3,88 kroner per liter anvendt melk. Gruppen ligger nå henholdsvis 8 og 15 øre høyere enn målpris og veid prognose. Både inntekter og kostnader går ned fra forrige halvår og totalt sett gir det seg utslag i en økning i råvareverdien på 5 øre per liter anvendt melk.

3.6 Ferske oster, dagligvare – 4A

I Notat av 26.08.03 gjorde NILF nye beregninger for denne gruppen for 2002 hvor riv-oster/blandingsoster ble tatt med. Disse produktene er også med i beregningsgrunnlaget for første halvår 2003, og dataserien har derfor et brudd mellom 2001 og 2002. På grunn av en feil i et regneark ble omregningsfaktor fløte oppgitt for høyt i Notat av 26.08.03 i beregningen for andre halvår 2002. Vi presenterer derfor en ny beregning for dette halvåret i dette notatet.

Produktmengden er på om lag 2,5 mill. kg (19,8 mill. liter kumelk) i første halvår 2003. Gruppen består av 34 ulike artikler.

Tabell 3.6 4A Ferske oster – dagligvare. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002¹⁾	Andre halvår 2002²⁾	Første halvår 2003
Brutto fakturert	51,76	50,26	51,04	47,18	49,15	47,87
– Fakturert rabatt	1,28	1,16	0,97	0,82	0,82	0,66
– Annen rabatt	1,01	1,02	1,04	0,87	0,57	0,61
Netto pris	49,47	48,08	49,03	45,49	47,76	46,60
Inntekt biprodukter	0,79	2,17	2,34	6,29	6,27	6,14
Sum inntekter	50,26	50,25	51,37	51,78	54,03	52,74
Kostnader, produksjon	24,53	23,48	23,77	21,73	20,24	21,03
Verdi råstoff	25,73	26,77	27,60	30,05	33,79	31,71
Omregningsfaktor, kumelk	5,832	6,23	5,942	8,30	8,396	8,014
Omregningsfaktor, kufløte	0,047	0,13	0,140	0,376	0,375	0,367
Verdi uten kapitalnormering	4,41	4,30	4,64	3,62	4,02	3,96
Kapitalnormering	0,06	0,06	0,05	0,07	0,07	0,06
Justering forskningsavgift		0,01				
Verdi – kroner per liter melk	4,35	4,25	4,59	3,55	3,95	3,90
Målpris	4,34	4,34	4,38	4,44	4,62	4,62
Avvik fra målpris	0,01	-0,09	0,21	-0,89	-0,67	-0,72
<i>Veid sats/prognose</i>				4,66	4,97	4,75
<i>Avvik fra satsen/prognosen</i>				-1,11	-1,02	-0,85

1) Fra og med dette halvåret inneholder beregningene rivoster og blandingsoster.

2) På grunn av en feil i et regneark ble omregningsfaktor fløte oppgitt for høyt i Notat av 26.08.03. Vi presenterer derfor en ny beregning her.

Råvareverdien synker betraktelig når en tar med rivoster/blandingsoster i beregningsgrunnlaget. Gjennomsnittlig råvareverdi er beregnet til 3,95 kroner per liter anvendt melk i andre halvår 2002 og 3,90 kroner per liter anvendt melk i første halvår 2003.

3.7 Ferske oster, industri – 4B

I Notat av 26.08.03 gjorde NILF nye beregninger for denne gruppen for 2002 hvor rivoster/blandingsoster ble tatt med. Disse produktene er også med i beregningsgrunnlaget for første halvår 2003, og dataserien har derfor et brudd mellom 2001 og 2002.

Gruppen er totalt sett liten og har en solgt produktmengde på omlag 586 000 kg (7,4 mill. liter kumelk) i første halvår 2003. Det er 14 produkter i gruppen. Med bakgrunn i en annen behandling av cobranding, jf. kapittel 2.5, finner en nå også annen rabatt i denne produktgruppen.

Tabell 3.7 4B Ferske oster – industri. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2001	Første halvår 2002 ¹⁾	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	39,48	39,93	41,61	41,67
– Fakturert rabatt	4,38	4,29	4,52	4,81
– Annen rabatt				1,46
Netto pris	35,10	35,64	37,09	35,40
Inntekt biprodukter	14,55	13,66	13,41	14,02
Sum inntekter	49,65	49,30	50,50	49,42
Kostnader, produksjon	16,14	15,79	15,33	11,53
Verdi råstoff	33,51	33,51	35,17	37,89
Omregningsfaktor, kumelk	13,001	12,502	12,429	12,685
Omregningsfaktor, kufløte	0,870	0,817	0,802	0,838
Verdi uten kapitalnormering	2,58	2,68	2,83	2,99
Kapitalnormering	0,03	0,04	0,04	0,04
Verdi – kroner per liter melk	2,55	2,64	2,79	2,95
Målpris	2,87	2,87	2,85	2,85
Avvik fra målpris	-0,32	-0,23	-0,06	0,10
Veid sats/ <i>prognose</i>		2,59	2,79	2,77
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>		0,05	–	0,18

1) Fra og med dette halvåret inneholder beregningene rivoster og blandingsoster.

Beregnet råvareverdi er kr 2,95, og dette er 18 øre høyere enn veid prognose og 10 øre høyere enn målprisen. Årsaken til denne endringen i råvareverdi er kraftig fallende kostnader.

3.8 Modna oster, dagligvare – 5A

I Notat av 26.08.03 gjorde NILF nye beregninger for denne gruppen for 2002 hvor rivoster/blandingsoster ble tatt med. Disse produktene er også med i beregningsgrunnlaget for første halvår 2003, og dataserien har derfor et brudd mellom 2001 og 2002.

Tine har i forbindelse med denne etterkontrollen rapportert at det har vært feil i tidligere rapporterte kvanta. Årsaken lå i feil omregningsfaktor i de lokale artikkelregistrene i tre meieriselskaper. Dette medførte at kvantum rapportert inn til den sentrale salgsdatabanken ble for høyt for enkelte artikler. Netto salgsbeløp og rabattert beløp var imidlertid korrekt. Feilen utgjorde 2 øre i råvareverdien i materialet for første halvår 2003 og er korrigert i våre beregninger. NILF har ikke korrigert materialet for tidligere halvår for denne feilen som kan ha gitt en for lav råvareverdi i beregningene.

NILF har i forbindelse med denne etterkontrollen blitt klar over at en del produkter som inneholder myse ikke avregnes for myseandelen i melkeregnskapet. Dette gjelder produktene Namdalsgomme, Sunnmørssøst og Mølsgomme. Disse produktene er derfor flyttet fra biproduktgruppe B4 til produktgruppe 5A i denne etterkontrollen.

Produktmengde i denne gruppen er på om lag 16,0 mill. kg (168,9 mill. liter kumelk) i første halvår 2003. I beregningene inngår nå 123 ulike artikler.

Tabell 3.8 5A Modna oster – dagligvare. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002 ¹⁾	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	52,91	52,91	53,97	54,22	58,51	58,35
– Fakturert rabatt	1,15	1,08	0,80	0,82	0,81	0,72
– Annen rabatt	0,80	0,94	1,42	1,37	1,77	1,58
Netto pris	50,96	50,89	51,75	52,03	55,93	56,04
Inntekt biprodukter	6,47	6,51	6,15	5,95	5,78	5,63
Sum inntekter	57,43	57,40	57,90	57,98	61,71	61,67
Kostnader, produksjon	19,34	18,63	19,20	20,17	20,23	20,65
Verdi råstoff	38,09	38,77	38,70	37,81	41,48	41,02
Omregningsfaktor, kumelk	10,99	11,01	10,900	10,69	10,692	10,539
Omregningsfaktor, kufløte	0,387	0,389	0,368	0,356	0,346	0,336
Verdi uten kapitalnormering	3,47	3,52	3,55	3,54	3,88	3,89
Kapitalnormering	0,11	0,13	0,12	0,11	0,12	0,06
Justering forskningsavgift		0,01				
Verdi – kroner per liter melk	3,36	3,40	3,43	3,43	3,76	3,83
Målpris	3,50	3,50	3,54	3,61	3,74	3,74
Avvik fra målpris	-0,14	-0,10	-0,11	-0,18	0,02	0,09
Veid sats/ <i>prognose</i>				3,52	3,72	3,75
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>				-0,09	0,04	0,08

1) Fra og med dette halvåret inneholder beregningene rivoster og blandingsoster.

Gjennomsnittlig råvareverdi for første halvår 2003 er beregnet til 3,83 kroner per liter anvendt melk. Råvareverdien er stabil fra forrige halvår når en ser bort fra ulik kapitalnormering i de to beregningene. Beregningen viser en økning i kostnader fra forrige halvår, men at en lavere gjennomsnittlig omregningsfaktor oppveier dette. Råvareverdien ligger nå over prognose og målpris, og avvikene er 8 og 9 øre.

3.9 Modna oster, industri – 5B

I Notat av 26.08.03 gjorde NILF nye beregninger for denne gruppen for 2002 hvor rivoster/blandingsoster ble tatt med. Disse produktene er også med i beregningsgrunnlaget for første halvår 2003, og dataserien har derfor et brudd mellom 2001 og 2002.

Gruppen har en solgt produktmengde på om lag 3,2 mill. kg (35,7 mill. liter kumelk) i første halvår 2003. Gruppen består av 65 ulike artikler.

Tabell 3.9 5B Modna oster – industri. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002¹⁾	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	45,13	44,97	44,85	44,62	48,36	46,04
– Fakturert rabatt	4,83	4,92	5,28	5,50	5,24	4,84
– Annen rabatt	0,77	0,89	0,55	0,37	0,90	1,30
Netto pris	39,53	39,16	39,02	38,75	42,22	39,90
Inntekt biprodukter	6,94	7,36	6,59	6,97	6,58	6,56
Sum inntekter	46,47	46,52	45,61	45,72	48,80	46,45
Kostnader, produksjon	15,54	16,12	16,45	15,56	15,26	14,50
Verdi råstoff	30,93	30,40	29,16	30,16	33,54	31,95
Omregningsfaktor, kumelk	11,358	11,45	11,058	11,307	11,191	11,075
Omregningsfaktor, kufløte	0,415	0,44	0,394	0,418	0,386	0,392
Verdi uten kapitalnormering	2,72	2,66	2,64	2,67	3,00	2,88
Kapitalnormering	0,10	0,11	0,10	0,09	0,10	0,05
Justering forskningsavgift		0,01				
Verdi – kroner per liter melk	2,62	2,56	2,54	2,58	2,90	2,83
Målpris	2,87	2,87	2,87	2,87	2,85	2,85
Avvik fra målpris	-0,25	-0,31	-0,33	-0,29	0,05	-0,02
<i>Veid sats/prognose</i>				2,55	2,70	2,86
<i>Avvik fra satsen/prognosen</i>				0,03	0,25	-0,03

1) Fra og med dette halvåret inneholder beregningene rivooster og blandingsoster.

Gjennomsnittlig råvareverdi er beregnet til 2,83 kroner per liter anvendt melk. Råvareverdien ligger dermed så vidt under målpris og prognose. Råvareverdien har gått ned med 7 øre fra forrige halvår, og dette skyldes at nedgangen i inntektene er kraftigere enn nedgangen i kostnadene.

I mandatet er vi også bedt om å beregne råvareverdier for denne gruppa når en tar med både hvitost til fôr og ost av E-kvalitet. I materialet fra Tine lå det inne 5 produkter med E-kvalitet. Når disse inkluderes i beregningene blir resultater slik:

Tabell 3.10 Gruppe 5B inkludert ost av E-kvalitet. Kroner per kg/liter

	Første halvår 2003
Brutto fakturert	45,26
– Fakturert rabatt	4,75
– Annen rabatt	1,27
Netto pris	39,24
Inntekt biprodukter	6,41
Sum inntekter	45,65
Kostnader, produksjon	14,52
Verdi råstoff	31,13
Omregningsfaktor, kumelk	11,032
Omregningsfaktor, kufløte	0,383
Verdi uten kapitalnormering	2,82
Kapitalnormering	0,05
Verdi – kroner per liter melk	2,77
Målpris	2,85
Avvik fra målpris	–0,08
Veid prognose	2,86
Avvik fra prognosen	–0,09

Vi ser at råvareverdien synker med 6 øre per liter anvendt melk gjennom å inkludere ost av E-kvalitet i beregningene.

3.10 Modna oster, merkevareeksport – 5C

Omsatt produktmengde i første halvår 2003 var på 5,2 mill. kg (60,2 mill. liter kumelk). Gruppen utgjøres av til sammen 73 ulike artikler.

Tabell 3.11 5C Modna oster – merkevareeksport. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	40,73	38,18	39,04	39,59	40,16	34,43
– Fakturert rabatt	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto pris	40,72	38,18	39,04	39,59	40,16	34,43
Inntekt biprodukter	8,98	9,10	8,42	9,56	8,77	8,48
Sum inntekter	49,70	47,28	47,46	49,15	48,93	42,91
Kostnader, produksjon	16,16	16,07	16,62	18,39	18,23	19,26
Verdi råstoff	33,54	31,21	30,84	30,76	30,70	23,65
Omregningsfaktor, kumelk	12,04	12,04	11,873	12,154	11,958	11,662
Omregningsfaktor, kufløte	0,537	0,544	0,504	0,571	0,525	0,507
Verdi uten kapitalnormering	2,79	2,59	2,60	2,53	2,57	2,03
Kapitalnormering	0,10	0,11	0,10	0,10	0,10	0,04
Justering forskningsavgift		0,01				
Verdi – kroner per liter melk	2,69	2,49	2,50	2,43	2,47	1,99
Målpris	2,55	2,55	2,55	2,55	2,55	2,55
Avvik fra målpris	0,14	-0,06	-0,05	-0,12	-0,08	-0,56
Veid sats				2,52		
Avvik fra satsen				-0,09		

Gjennomsnittlig råvareverdi er beregnet til 1,99 kroner per liter anvendt melk, eller 56 øre lavere enn målprisen som har vært brukt i satsfastsettingen. Råvareverdien får med det et kraftig fall på grunn av lavere inntekter og høyere kostnader. Som beskrevet i kapittel 2.4.2, ligger inntektene i denne gruppen trolig på riktig nivå, og store deler av inntektsnedgangen skyldes kursutviklingen på dollar som er den viktigste handelsvalutaen for Tine. NILF har for øvrig i tidligere notater også påpekt at svingninger i valutakurser vil kunne ha en betydelig påvirkning på råvareverdiene for denne gruppen.

3.11 Tørrmelk, industri – 6B

Gruppen har en solgt produktmengde på vel 2,2 mill. kg (om lag 22,2 mill. liter kumelk) i første halvår 2003 og består av 28 ulike artikler.

Tine har i forbindelse med denne etterkontrollen gått gjennom kostnadskalkylen og melkebehovet for løpekasein. I løpekasein inngår det både kumelk og geitmelk. Løpekasein av geitmelk kommer av behovet for å produsere myse til ekte geitost. Tine har i det nye kalkylesettet lagt alle kostnadene ved å lage løpekasein av geitmelk (fremskaffe myse til ekte geitost) på ekte geitost. Både kostnadene og omregningsfaktoren for løpekasein er derfor lavere enn i tidligere etterkontroller. Omregningsfaktoren tar nå kun hensyn til kumelkandelen i løpekaseinet.

Tabell 3.12 6B Tørrmelk – industri. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002²⁾	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	24,53	21,83	22,47	23,75	24,02	24,91
– Fakturert rabatt	0,43	0,52	0,47	0,45	0,52	0,51
Netto pris	24,10	21,31	22,00	23,30	23,50	24,40
Inntekt biprodukter ¹⁾	20,96	14,70	16,54	20,10	16,32	17,73
Sum inntekter	45,06	36,01	38,54	43,40	39,82	42,14
Kostnader, produksjon	8,97	8,10	9,04	12,94	10,48	11,82
Verdi råstoff	36,09	27,91	29,50	30,46	29,34	30,32
Omregningsfaktor, kumelk	12,87	9,35	10,277	12,111	10,080	10,408
Omregningsfaktor, kufløte	1,16	0,77	0,906	1,110	0,878	0,975
Verdi uten kapitalnormering	2,80	2,99	2,87	2,52	2,91	2,91
Kapitalnormering	0,05	0,05	0,04	0,05	0,05	0,05
Justering forskningsavgift		0,01				
Verdi – kroner per liter melk	2,75	2,95	2,83	2,47	2,86	2,86
Målpris	2,98	2,98	2,98	2,98	2,98	2,98
Avvik fra målpris	-0,18	-0,03	-0,15	-0,51	-0,12	-0,12
Veid sats/ <i>prognose</i>				2,83	2,85	2,57
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>				-0,36	0,01	0,29
Innsatt fløteverdi	7,94	7,94	8,00	7,41	6,72	6,81

1) Nettoberegning for henholdsvis overskudd av fløte og tilført fløte

2) Fra og med dette halvåret er løpekaseinprodukter med i beregningene, og beregningene tar hensyn til RÅK-tilskudd til CME.

Gjennomsnittlig råvareverdi er beregnet til kr 2,86 for første halvår 2003, og verdien er dermed identisk med resultatet fra forrige halvår.

3.12 Geitemelksprodukter, dagligvare – 7A

Gruppen har en solgt produktmengde på 438 500 kg/liter produkt (2,9 mill. liter geitemelk) i første halvår 2003. Gruppen omfatter 16 ulike artikler. Kostnadene for ekte geitost er økt i denne etterkontrollen, jf. kapittel 3.11.

Tabell 3.13 7A Geitemelksprodukter – dagligvare. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	55,03	53,86	53,04	54,66	55,88	56,71
– Fakturert rabatt	0,75	0,62	0,65	0,66	0,61	0,51
– Annen rabatt	0,50	0,38	0,66	0,83	0,63	0,63
Netto pris	53,78	52,86	51,73	53,17	54,64	55,34
Kostnader, produksjon	19,91	20,57	19,75	21,49	20,78	25,94
Kostnader, kufølge	1,59	2,01	1,55	2,08	1,81	2,00
Kostnader, kumelk	0,31	0,39	0,37	0,40	0,48	0,59
Sum kostnader	21,81	22,97	21,67	23,97	23,07	28,54
Verdi råstoff	31,97	29,89	30,06	29,20	31,57	27,00
Omregningsfaktor, geitemelk	7,39	6,93	7,18	6,815	7,122	6,662
Verdi uten kapitalnormering	4,33	4,31	4,19	4,28	4,43	4,05
Kapitalnormering	0,07	0,07	0,07	0,07	0,08	0,05
Justering forskningsavgift		0,01				
Verdi – kroner per liter melk	4,26	4,25	4,12	4,21	4,35	4,00
Målpris	4,00	4,00	4,02	4,07	4,25	4,25
Avvik fra målpris	0,26	0,25	0,10	0,14	0,10	-0,25
<i>Veid sats/prognose</i>				4,08	4,42	4,38
<i>Avvik fra satsen/prognosen</i>				0,13	-0,07	-0,38
Innsatt melkeverdi	3,47	3,52	3,55	3,54	3,82	3,83

Gjennomsnittlig råvareverdi er beregnet til 4,00 kroner i første halvår. Gruppen ligger nå for første gang under målprisen. Produktmiksen mellom halvårene påvirker både kostnadene og omregningsfaktoren, men vi registrerer en kraftig økning i kostnadene dette halvåret som både skyldes de ekstra kostnadene som er lagt på ekte geitost og en generell kostnadsøkning. Inntektene viser en økning fra forrige halvår.

3.13 Geitemelksprodukter, industri – 7B

Gruppen har en solgt produktmengde på 11 400 kg produkt (79 000 liter geitemelk) i første halvår 2003. Gruppen består av 4 produkter.

Tabell 3.14 7B Geitemelksprodukter – industri. Kroner per kg/liter

	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002	Andre halvår 2002¹⁾	Første halvår 2003
Verdi uten kapitalnormering	1,84	2,16	1,23	3,20	3,08
Kapitalnormering	0,08	0,07	0,08	0,08	0,05
Justering forskningsavgift	0,01				
Verdi – kroner per liter melk	1,77	2,09	1,15	3,12	3,03
Målpris	2,87	2,87	2,87	2,85	2,85
Avvik fra målpris	-1,10	-0,78	-1,72	0,27	0,18
Veid sats/ <i>prognose</i>					2,87
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>					0,16
Innsatt melkeverdi	2,66	2,64	- ²⁾	- ²⁾	- ²⁾

1) Fra og med dette halvåret inneholder gruppen kun produkter som er solgt innenlands i dagligvare og industrimarkedet. Produktet Frozen Curd er derfor tatt ut av beregningene fra og med dette halvåret.

2) Det er ikke rapportert produkter med kumelk i denne gruppen dette halvåret.

Råvareverdien er beregnet til 3,03 kroner per liter anvendt geitmelk. Verdien synes å være stabilt over målprisen etter at en tok produktet Frozen Curd ut av beregningene. Grunnlaget for å uttale seg om gjennomsnittlig råvareverdi i gruppen er svakt med et særdeles lite volum i gruppa.

3.14 Geitemelksprodukter, merkevareeksport – 7C

I første halvår 2003 har gruppen en solgt produktmengde på 67 300 kg (om lag 294 400 liter geitemelk). Gruppen består av 10 produkter.

Tabell 3.15 7C Geitemelksprodukter – merkevareeksport. Kroner per kg/liter

	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Verdi uten kapitalnormering	3,32	3,51	1,33	4,57	1,23
Kapitalnormering	0,08	0,07	0,08	0,08	0,05
Justering forskningsavgift	0,01				
Verdi – kroner per liter melk	3,25	3,44	1,25	4,49	1,18
Målpris	2,55	2,55	2,55	2,55	2,55
Avvik fra målpris	0,70	0,89	-1,30	1,94	-1,37
Veid sats/ <i>prognose</i>					3,70
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>					-2,52

Råvareverdien ligger igjen langt under målprisen, og den har sunket med over 3,30 kroner fra forrige halvår. Av underlagsmaterialet ser vi at dette skyldes både et kraftig inn-

tektsfall og en kraftig kostnadsøkning. Det har ikke skjedd noen endring i produktmiks siden forrige halvår.

3.15 Kremfløteprodukter, dagligvaremarkedet – B1

Gruppen har en solgt produktmengde i første halvår 2003 på 16,8 mill. liter (13,4 mill. liter 38 % fløte). Gruppen består av til sammen 33 artikler.

Tabell 3.16 B1 Kremfløteprodukter– dagligvaremarkedet. Kroner per liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	31,17	31,48	31,40	31,41	32,46	32,59
– Fakturert rabatt	0,16	0,15	0,20	0,23	0,24	0,26
Netto pris	31,01	31,33	31,20	31,18	32,22	32,33
Kostnader, produksjon	6,37	6,53	7,14	7,98	8,02	8,40
Kostnader, kumelk	0,97	1,02	1,28	1,31	1,36	1,32
Sum kostnader	7,34	7,55	8,42	9,29	9,38	9,72
Verdi råstoff	23,67	23,78	22,78	21,89	22,84	22,62
Omregningsfaktor, kumelk	0,180	0,189	0,239	0,245	0,238	0,237
Omregningsfaktor, fløte	0,86	0,847	0,802	0,790	0,796	0,797
Verdi uten kapitalnormering	27,52	28,08	28,40	27,72	28,69	28,36
Kapitalnormering	0,13	0,13	0,11	0,14	0,14	0,16
Verdi – kroner per liter fløte	27,39	27,95	28,29	27,58	28,55	28,20
Målpris	25,51	25,51	27,27	28,16	28,66	28,66
Avvik fra målpris	1,88	2,44	1,02	-0,58	-0,11	-0,46
Veid sats/ <i>prognose</i>				27,90	28,68	28,15
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>				-0,32	-0,13	0,05
Innsatt melkeverdi	5,40	5,39	5,37	5,36	5,72	5,57

Gjennomsnittlig råvareverdi er beregnet til 28,20 kroner per liter anvendt fløte. Dette er 46 øre lavere enn målprisen, men 5 øre høyere enn veid prognose. Verdien går noe ned i forhold til forrige halvår, noe som skyldes høyere kostnader.

3.16 Smørprodukter, dagligvaremarkedet – B2

Gruppen har en solgt produktmengde i første halvår 2003 på 4,8 mill. kg (9,1 mill. liter 38 % fløte). Beregningene omfatter til sammen 16 ulike artikler.

Tabell 3.17 B2 Smørprodukter – dagligvaremarkedet. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	28,86	29,93
– Fakturert rabatt	0,31	0,27
– Annen rabatt	0,34	0,12
Netto pris	28,21	29,54
Kostnader, produksjon	11,10	12,26
Verdi råstoff	17,11	17,28
Omregningsfaktor, fløte	1,954	1,906
Verdi uten kapitalnormering	8,76	9,07
Kapitalnormering	0,18	0,07
Verdi – kroner per liter fløte	8,58	9,00
Målpris	9,42	9,42
Avvik fra målpris	-0,84	-0,42
Veid sats/ <i>prognose</i>	9,76	9,18
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>	-1,18	-0,18

Gjennomsnittlig råvareverdi er beregnet til 9,00 kroner per liter anvendt fløte, som er 18 øre lavere enn veid prognose og 42 øre lavere enn målprisen. Gruppen har økte inntekter og kostnader, men en lavere omregningsfaktor.

I forbindelse med beregningene for forrige periode fikk en et brudd i dataseriene i denne gruppen. Tidligere beregnet en fløte til smørprodukter i alle markeder, men nå er dette skilt i et dagligvaremarked og et industrimarked. For å ha med oss historien, gjengir vi fremdeles resultatene fra den perioden en regnet på smørprodukter i alle markeder.

Tabell 3.18 Fløte til smørprodukter – alle markeder. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2000 ¹⁾	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002 ²⁾
Brutto fakturert	18,90	17,50	19,65	17,62
– Fakturert rabatt	0,82	0,78	0,82	0,77
– Annen rabatt	0,27	0,09	0,10	0,20
Netto pris	17,81	16,63	18,73	16,65
Kostnader, produksjon	5,42	6,00	6,97	6,30
Kostnader, kumelk	2,15	2,55	2,17	2,85
Sum kostnader	7,57	8,55	9,14	9,15
Verdi råstoff	10,24	8,08	9,59	7,50
Omregningsfaktor, fløte	1,38	1,23	1,365	1,15
Verdi uten kapitalnormering	7,42	6,57	7,03	6,52
Kapitalnormering	0,16	0,17	0,16	0,17
Justering andre tilskudd	0,31	0,20	0,19	
Verdi – kroner per liter fløte	7,57	6,60	7,06	6,35
Målpris	7,94	7,94	7,94	7,94
Avvik fra målpris	-0,37	-1,34	-0,88	-1,59
Veid sats				7,93
Avvik fra satsen				-1,58
Innsatt melkeverdi	3,08	3,02	3,02	2,97

1) Andre halvår 2000 er beregnet etter metode 1 som er beskrevet i NILFs notat av 18.02.03. De andre halvårene er beregnet etter metode 2. I tillegg er inntektssiden justert opp for RÅK-tilskudd for produktet Cookie Base for andre halvår 2000.

2) I dette halvåret tar beregningene hensyn til prisnedskrivning av smørølje på tank og rabatt på eksport av iskremprodukter.

3.17 Smørprodukter, industrimarkedet – B3

Gruppen har en solgt produktmengde i første halvår 2003 på 8,0 mill. kg/liter (4,5 mill. liter 38 % fløte). Beregningene omfatter til sammen 17 ulike artikler.

Tabell 3.19 B3 Smørprodukter – industrimarkedet. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	13,03	12,82
– Fakturert rabatt	1,13	1,03
– Annen rabatt	0,21	0,24
Netto pris	11,69	11,54
Kostnader, produksjon	2,77	2,86
Kostnader, kumelk	4,81	4,77
Sum kostnader	7,58	7,63
Verdi råstoff	4,11	3,91
Omregningsfaktor, fløte	0,606	0,568
Verdi uten kapitalnormering	6,79	6,88
Kapitalnormering	0,18	0,07
Verdi – kroner per liter fløte	6,61	6,81
Målpris	7,94	7,94
Avvik fra målpris	-1,33	-1,13
Veid sats/ <i>prognose</i>	7,97	8,16
Avvik fra satsen/ <i>prognosen</i>	-1,36	-1,35
Innsatt melkeverdi	3,09	3,05

Gjennomsnittlig råvareverdi er lav, med 6,81 kroner², og dette er 1,13 og 1,35 kroner under målpris og veid prognose.

3.18 Mysostprodukter, dagligvaremarkedet – B4

Gruppen for mysost solgt i dagligvaremarkedet har en solgt produktmengde på 4,7 mill. kg (30,8 mill. liter myse) i første halvår 2003. Beregningene omfatter 36 ulike artikler.

² Tine stilte i innspurten av arbeidet med den forrige etterkontrollen spørsmål ved om denne verdien var beregnet riktig med bakgrunn i at produktet fløteblanding til iskrem beregnes i denne gruppen. Vi har sett på dette spørsmålet i etterkant og konkludert med at det ikke er fullstendig sammenheng mellom produktplassering i melkeregnskapet, produktplassering i etterkontrollen og Tines prising. I melkeregnskapet avregnes fløteblandings melkedel i gruppe 6B og fettandelen i gruppe B3, og det er dette Tine setter sine priser ut fra. I etterkontrollen hentes derimot melkeverdien i gruppe B3 fra gruppe 2B for å unngå en iterativ beregning mellom gruppe 6B og B3. Dersom en setter målprisen i gruppe 6B inn i denne beregningen av gruppe B3, øker råvareverdien med 64 øre. Melkeverdien er derfor ikke korresponderende i alle beregningene. Det bør foretas en nærmere vurdering av om en skal flytte produktet fra B3 til 6B og beregne det som om det er et melkeprodukt.

Tabell 3.20 B4 Mysostprodukter – dagligvaremarkedet. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	47,44	47,33	47,45	47,56	49,12	48,94
– Fakturert rabatt	1,01	1,03	0,80	0,77	0,86	0,62
– Annen rabatt	1,15	0,99	1,19	1,26	0,91	0,95
Netto pris	45,28	45,31	45,48	45,53	47,35	47,37
Kostnader, produksjon	16,96	16,90	17,03	15,59	15,76	16,25
Kostnader, kufløte	8,41	8,20	8,04	7,92	7,96	7,94
Kostnader, kumelk	3,15	3,20	3,45	3,53	3,79	3,67
Kostnader, geitemelk	3,26	3,15	3,08	3,02	3,10	2,80
Sum kostnader	31,78	31,45	31,60	30,06	30,61	30,67
Verdi råstoff	13,50	13,86	13,88	15,47	16,74	16,71
Omregningsfaktor, myse	6,28	6,30	6,46	6,543	6,531	6,599
Verdi uten kapitalnormering	2,15	2,20	2,15	2,36	2,56	2,53
Kapitalnormering					0,07	0,05
Verdi – kroner per liter myse					2,49	2,48
Målpris	2,88	2,88	2,48	2,31	2,31	2,31
Avvik fra målpris	-0,73	-0,68	-0,33	0,05	0,18	0,17
<i>Veid sats/prognose</i>					2,41	2,31
<i>Avvik fra satsen/prognosen</i>					0,08	0,17
Innsatt melkeverdi	3,47	3,52	3,55	3,54	3,82	3,83
Innsatt geitemelkverdi	4,33	4,31	4,19	4,28	4,38	4,00

Gjennomsnittlig råvareverdi ved salg til dagligvare i første halvår 2003 er beregnet til 2,48 kroner per liter anvendt myse. Dette er 17 øre høyere enn veid prognose og målpris.

For sammenligningens skyld tar vi med resultatene fra de tidligere beregningene av myse til mysost for alle markeder. Disse beregningene ligger til grunn for etterregningene som er foretatt.

Tabell 3.21 Myse til mysost – alle markeder. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2000	Første halvår 2001	Andre halvår 2001	Første halvår 2002
Brutto fakturert	42,56	41,14	42,83	42,53
– Fakturert rabatt	0,84	0,79	0,65	0,61
– Annen rabatt	0,93	0,76	0,97	1,00
Netto pris	40,79	39,59	41,21	40,93
Kostnader, produksjon	15,81	15,46	15,90	14,52
Kostnader, kufløte	9,64	9,87	9,25	9,30
Kostnader, kumelk	2,60	2,51	2,85	2,84
Kostnader, geitemelk	2,75	2,65	2,68	2,46
Sum kostnader	30,80	30,49	30,68	29,12
Verdi råstoff	9,99	9,10	10,53	11,81
Omregningsfaktor, myse	6,30	6,37	6,51	6,575
Verdi uten kapitalnormering	1,59	1,43	1,62	1,80
Kapitalnormering	0,06	0,06	0,06	0,06
Verdi – kroner per liter myse	1,53	1,37	1,56	1,74
Målpris	2,88	2,88	2,48	2,31
Avvik	-1,35	-1,51	-0,92	-0,57
Innsatt melkeverdi i ind.	2,72	2,66	2,64	2,66
Innsatt geitemelkverdi i ind.	2,72	1,84	2,16	1,23
Innsatt melkeverdi i eksp.	2,79	2,59	2,60	2,53
Innsatt geitemelkverdi i eksp.	2,79	4,08	4,23	1,33

3.19 Mysostprodukter, industrimarkedet – B5

Produktmengden er på 11 600 kg (72 400 liter myse) i første halvår 2003. Beregningene omfatter 5 ulike artikler.

Tabell 3.22 B5 Mysostprodukter – industrimarkedet. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2002	Første halvår 2003
Brutto fakturert	35,51	38,90
– Fakturert rabatt	0,09	0,02
Netto pris	35,42	38,88
Kostnader, produksjon	11,70	15,57
Kostnader, kufløte	3,51	9,73
Kostnader, kumelk	0,49	1,48
Kostnader, geitemelk	1,16	3,72
Sum kostnader	16,86	30,50
Verdi råstoff	18,56	8,39
Omregningsfaktor, myse	7,976	6,218
Verdi uten kapitalnormering	2,33	1,35
Kapitalnormering	0,07	0,05
Verdi – kroner per liter myse	2,26	1,30
Målpris	1,52	1,52
Avvik	0,74	-0,22
Innsatt melkeverdi	2,93	2,83
Innsatt geitemelkverdi	3,15	3,03

Råvareverdien i denne gruppen faller sterkt til 1,30 kroner per liter, noe som er 22 øre under målprisen. Årsaken til dette ligger i en kraftig forskyving i forholdet mellom produktene i gruppa. I denne etterkontrollen utgjør produktet Brunostkonsentrat en meget høy andel i forhold til i forrige halvår³.

I Notat 2003–13 kommenterte vi at, når målpriser ble fastlagt for denne nye biproduktgruppen, tok en utgangspunkt i beregninger som sammenlignet mysostprodukter i dagligvaremarkedet og mysostprodukter i alle markeder (inkludert eksport). Målprisen for mysostprodukter industri ble på dette grunnlaget satt til målprisen for mysostprodukter dagligvare ganget med en faktor på 0,66. Samtidig tok man produktene som eksporteres ut av det grunnlaget markedsregulator skal prognosere verdier på (jf. Forskrift om prisutjevningsordningen for melk § 7, andre ledd). Faktoren på 0,66 er dermed for lav i forhold til å uttale seg om de historiske relasjonene mellom råvareverdinivået for dagligvare- og industrimarkedet for denne typen produkter. Ut fra resultatet for første halvår 2003 kan det synes som om denne betraktningen ikke stemmer. Vi vil imidlertid påpeke at det ekstremt lave resultatet dette halvåret skyldes dette ene produktet, og en må også se hen til at volumet som er solgt i denne gruppen dette halvåret er ekstremt lavt.

3.20 Kjernemelk, alle markeder – B6

Det er ikke gjort beregninger for kjernemelk som råvare.

³ Vi gjør vil oppmerksom på at produktet Brunostkonsentrat var med i beregningsgrunnlaget for andre halvår 2002. Ved en inkurie har produktet falt ut av produktlisten i Notat 2003-13.

Litteratur

- Bergset, Nils Øyvind og Håvard Mjelde (2002a). *Prisutjevning melk – kontroll for 2. halvår 2001*. NILF Notat No. 2002–15. Oslo: NILF
- Bergset, Nils Øyvind og Håvard Mjelde (2002b). *Prisutjevning melk – kontroll for 1. halvår 2002*. NILF Notat No. 2002–34. Oslo: NILF
- Bergset, Nils Øyvind og Håvard Mjelde (2003). *Prisutjevning melk – kontroll for andre halvår 2002*. NILF Notat No. 2003–13. Oslo: NILF
- Bergset, Nils Øyvind, Leif Forsell og Håvard Mjelde (2002): *Ny markedsordning for melk – større konkurranse og like vilkår*. NILF-rapport 2002–5. Oslo: NILF
- Forsell, Leif og Håvard Mjelde (2001a): *Prisutjevning melk – kontroll for 2. halvår 2000*. NILF Notat No. 2001–21. Oslo: NILF
- Forsell, Leif og Håvard Mjelde (2001b): *Prisutjevning melk – kontroll for 1. halvår 2001*. NILF Notat No. 2001–22. Oslo: NILF
- Landbruksdepartementet (2000): *Forskrift om prisutjevningsordningen for melk av 31.08.2001*.
- Landbruksdepartementet (2002): *Jordbruksavtale for perioden 01.07.2002–30.06.2003*.
- Statens landbruksforvaltning (2001): *Forskrift om beregning av råvareverdier i prisutjevningensordningen for melk*. Forskrift av 05.12.01.
- Statens landbruksforvaltning (2002): *Vedtak om etterregning av avgifter og tilskudd i prisutjevningensordningen for melk for annet halvår 2000*. Brev av 11.12.02.
- Statens landbruksforvaltning (2003a): *Vedtak om etterregning av avgifter og tilskudd i prisutjevningensordningen for melk for første halvår 2001*. Brev av 14.03.03
- Statens landbruksforvaltning (2003b): *Vedtak om etterregning av avgifter og tilskudd i prisutjevningensordningen for melk for annet halvår 2001*. Brev av 28.03.03.
- Statens landbruksforvaltning (2003c): *Vedtak om etterregning av avgifter og tilskudd i prisutjevningensordningen for melk for første halvår 2002*. Brev av 05.09.03
- Statens landbruksforvaltning (2003d): *Mandat for etterkontroll for første halvår 2003*. Brev av 10.09.03.
- Statens landbruksforvaltning (2003e): *Vedtak om etterregning av avgifter og tilskudd i prisutjevningensordningen for melk for annet halvår 2002*. Brev av 17.10.03
- Statistisk sentralbyrå (2003): *Indekstall for en del varer, med priser i 1998*. (www.ssb.no).
- Tine BA (2003): *Grunnlagsmaterialet til etterkontrollen for 2. halvår 2002*. Brev av 26.08.03.
- Tine BA (2004): *Transportkostnader i industrimelk kalkylene i tidligere perioder*. E-post fra May Dahler Nordlid av 06.01.04.

Vedlegg 1: Forskrift om beregning av råvareverdier i prisutjevningsordningen for melk

Fastsatt av Statens landbruksforvaltning 5. desember 2001 med hjemmel i forskrift av 30. juni 2000 nr. 701 om prisutjevningsordningen for melk § 3 første ledd bokstav h, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 6 og § 11 andre og tredje ledd. Endret 24 juni 2002 nr. 791.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å fastslå hvilke prinsipper og regler som skal benyttes av markedsregulator og Statens landbruksforvaltning ved beregning av råvareverdier i prisutjevningsordningen for melk.

Hensikten med beregningene er:

- a) å prognosere råvareverdier for de enkelte pris- og biproduktgrupper i prisutjevningensordningen
- b) å undersøke om markedsregulators faktiske og samlede (gjennomsnittlige) råvareverdiuttak per pris- og biproduktgruppe er i samsvar med de forutsetninger som er satt i jordbruksavtalen og forskrift om prisutjevningsordningen for melk
- c) å overvåke at konkurransehennende kryssprissubsidiering, innenfor hver enkelt gruppe av produkter, ikke oppstår.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift menes med

- a) *råvarer*: melkeråstoff som kommer inn under prisutjevningsordningen for melk: helmelk ku, geitemelk, kufløte, kumyse og kjernemelk av ku.

0 Endret ved forskrift 24 juni 2002 nr. 791 (i kraft 1 juli 2002).

§ 3. Prinsipper for beregning av råvareverdier

Følgende prinsipper ligger til grunn for beregning av råvareverdier:

- a) hvert enkelt produkt skal håndteres ett sted (i kun én gruppe).
- b) hvert enkelt produkt skal plasseres der råvaren det gjøres beregning for utgjør hovedbestanddelen av produktet etter nærmere definisjoner med unntak for ikke smakstilsatte flytende melkeprodukter med fettinnhold høyere enn helmelk som skal verdiberegnes i biproduktgruppe 1.
- c) beregningene gjennomføres og avsluttes gruppe for gruppe.
- d) andre råvarer enn hovedbestanddelen skal beregnes som kostnad med sin tilhørende, beregnede råvareverdi.
- e) Overskudd av fløte ut fra helmelken som settes inn ved framstilling av ulike produkter skal beregnes som inntekt for alle aktuelle grupper og produkter til en verdi av produksjonsfløte som er fastsatt i jordbruksavtalen.

- f) tilførsel av fløte ut over helmelken som settes inn ved framstilling av ulike produkter skal beregnes som kostnad for alle aktuelle grupper og produkter. Tilført fløte er priset til produksjonsfløteverdien i jordbruksavtalen med unntak for sure, søte og ikke smakstilsatte produkter omsatt i dagligvaremarkedet og tørrmelksprodukter med fettinnhold over skummetmelkpulver.
- g) Forskrift om prisutjevningsordningen for melk § 6 differensierer verdien av fløte i enkelte prisgrupper. I prisgruppene sure, søte og ikke smakstilsatte produkter omsatt i dagligvaremarkedet er verdien av tilført fløte satt til råvareverdien av fløte til kremfløte for dagligvaremarkedet. I gruppen for tørrmelk er verdien av all fløte i tørrmelksprodukter med fettinnhold over skummetmelkpulver satt til råvareverdien av fløte til smørindustri.
- h) salgspriser skal hentes fra markedsregulators interne pris- og salgsstatistikk.
- i) det tas hensyn til alle former for rabatter og ytelser. Disse føres som kostnader, fakturert rabatt eller manuell rabatt.
- j) foredlingskostnadene hentes fra markedsregulators produktkalkyler (ABC-kalkyler). SLF må vurdere om prinsipielle og større endringer i kostnadsnivåer i produktkalkylene skal tas hensyn til ved beregning av råvareverdier.
- k) Som hovedregel brukes markedsregulators omregningsfaktor for å finne råvarebehovet bak produktene i råvareverdiregningene.
- 0 Endret ved forskrift 24 juni 2002 nr. 791 (i kraft 1 juli 2002).

§ 4. Diagram for beregning av råvareverdi i prisgruppene

	Brutto salgsinntekt
–	Fakturerte rabatter
–	Manuelle rabatter
–	Foredlingskostnader fra markedsregulators produktkalkyler (– produsentrettede kostnader)
+	Verdi biproduktoverskudd (fløte)
–	Verdi råvarer som tilføres (fløte, myse, kumelk, geitemelk, kjerne-melk)
=	Rest til betaling av anvendt råvare
Råvareverdi =	Rest til betaling av anvendt råvare/anvendt råvare

§ 5. Diagram for beregning av råvareverdi i biproduktgruppene

	Brutto salgsinntekt
–	Fakturerte rabatter
–	Manuelle rabatter
–	Foredlingskostnader fra markedsregulators produktkalkyler (– produsentrettede kostnader)
–	Verdi råvarer som tilføres
=	Rest til betaling av anvendt råvare
Råvareverdi =	Rest til betaling av anvendt råvare/anvendt råvare

§ 6. Diagram for beregning av råvareverdi for tørrmelk i prisgruppe 6

Forskrift om prisutjevningsordningen for melk definerer alle tørrmelksprodukter med fettinnhold over skummetmelk også som biprodukter som skal ha tilskudd etter fettinnhold. Alle tørrmelksprodukter verdiberegnes i produktgruppe 6. Råvareverdien for disse produktene i produktgruppe 6 skal beregnes etter følgende prinsipper:

	Brutto salgsinntekt
–	Fakturerte rabatter
–	Manuelle rabatter
–	Foredlingskostnader fra markedsregulators produktkalkyler (– produsentrettede kostnader)
+	Verdien av volum fløte mellom skummetmelk og helmelk til produksjonsfløteverdien
–	Verdi av all fløte beregnet ut fra skummetmelk til verdi for smørindustri
=	Rest til betaling av anvendt råvare

Råvareverdi = Rest til betaling av anvendt råvare/anvendt råvare

0 Endret ved forskrift 24 juni 2002 nr. 791 (i kraft 1 juli 2002).

§ 7. Utfylling av prinsippene for beregning av råvareverdier

Prinsippene utfylles ut fra følgende regler:

- melkeprodukter med mindre enn 50% vektandel melkeråstoff i produktet holdes utenfor ved beregning av råvareverdier
- SLF kan holde nylanserte produkter utenfor beregning av råvareverdier til neste jordbruksavtaleperiode
- mysoster og mysostprodukter med mindre enn 3 liter myse per kg produkt holdes utenfor ved beregning av råvareverdi for myse.

§ 8. Gjennomgang av de enkelte pris- og biproduktgruppene

SLF utarbeider og oppdaterer løpende detaljert liste over produkter i de enkelte pris- og biproduktgrupper. I det følgende listes det opp de pris- og biproduktgruppene det skal beregnes råvareverdier for samt særlige regler for noen grupper:

- Sure smakstilsatte produkter, dagligvare – prisgruppe 1A
- Ikke smakstilsatte produkter, dagligvare – prisgruppe 2A
- Ikke smakstilsatte produkter, industri – prisgruppe 2B
- Søte, smakstilsatte produkter, dagligvare – prisgruppe 3A
- Ferske oster, dagligvare – prisgruppe 4A
- Ferske oster, industri – prisgruppe 4B
- Modna oster, dagligvare – prisgruppe 5A

I samsvar med hovedprinsippene skal brunostene kun råvareverdiberegnes i biproduktgruppen for mysost.

h) Modna oster, industri – prisgruppe 5B

I samsvar med hovedprinsippene skal brunostene kun råvareverdi beregnes i biproduktgruppen for mysost.

i) Modna oster, merkevareeksport – prisgruppe 5C

I samsvar med hovedprinsippene skal brunostene kun råvareverdi beregnes i biproduktgruppen for mysost.

j) Tørrmelk, industri – prisgruppe 6B

k) Geitemelksprodukter, dagligvare – prisgruppe 7A

Alt forbruk av geitefløte omregnes til geitemelk med omregningsfaktoren 11,0.

Det innebærer at i produkter der geitefløte inngår, blir anvendt geitemelk beregnet slik:

$$\begin{aligned} & \text{Liter geitemelk} \\ + & \text{ Liter geitefløte} * 11,0 \\ = & \text{ Anvendt geitemelk} \end{aligned}$$

Råvareverdien for geitemelk beregnes deretter på vanlig måte.

Det skal ikke settes verdi på geitemyse.

l) Geitemelksprodukter, industri – prisgruppe 7B

Alt forbruk av geitefløte omregnes til geitemelk med omregningsfaktoren 11,0.

Det innebærer at i produkter der geitefløte inngår, blir anvendt geitemelk beregnet slik:

$$\begin{aligned} & \text{Liter geitemelk} \\ + & \text{ Liter geitefløte} * 11,0 \\ = & \text{ Anvendt geitemelk} \end{aligned}$$

Råvareverdien for geitemelk beregnes deretter på vanlig måte.

Det skal ikke settes verdi på geitemyse.

m) Geitemelksprodukter, merkevareeksport – prisgruppe 7C

Alt forbruk av geitefløte omregnes til geitemelk med omregningsfaktoren 11,0.

Det innebærer at i produkter der geitefløte inngår, blir anvendt geitemelk beregnet slik:

$$\begin{aligned} & \text{Liter geitemelk} \\ + & \text{ Liter geitefløte} * 11,0 \\ = & \text{ Anvendt geitemelk} \end{aligned}$$

Råvareverdien for geitemelk beregnes deretter på vanlig måte.

Det skal ikke settes verdi på geitemyse.

n) Fløte til kremfløte, dagligvare – biproduktgruppe 1

o) Fløte til smør, dagligvare – biproduktgruppe 2

- p) Fløte til smør, industri – biproduktgruppe 3
 - q) Myse til mysost, dagligvare – biproduktgruppe 4
 - r) Myse til mysost, industri – biproduktgruppe 5.
- 0 Endret ved forskrift 24 juni 2002 nr. 791 (i kraft 1 juli 2002).

§ 9. Kontrollen av enkeltprodukter

SLF utarbeider og oppdaterer løpende detaljert liste over enkeltprodukter det skal beregnes råvareverdier for. SLF velger ut enkeltprodukter med konkurranseflate med hensyn på å undersøke om konkurransehemmende kryssprissubsidiering forekommer. Råvareverdien til disse produktene beregnes ut fra de prinsipper og regler som er fastslått i denne forskriften.

0 Endret ved forskrift 24 juni 2002 nr. 791 (i kraft 1 juli 2002).

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2002. Forskriften legges til grunn med virkning fra 5. desember 2001 når det gjelder rapporteringen i henhold til endret forskrift om prisutjevningsordningen for melk § 16.

Vedlegg 2: Liste over alle produktene som er med i materialet

1A Sure smakstilsette Dagligvare

193	Cultura Pære	1 l
197	Cultura Bringebær	1 l
201	Cultura Jordbær	1 l
400	TINE Yog. 0,1% Markj.	4x125 g
401	TINE Yog.0,1% Apr/Fer.	4x125 g
496	Yoplait Safari Yoghurt	4x125 g
498	Yoplait Safari i havet	4x125 g
502	TINE Yoghurt Skogsbær	4x125 g
503	TINE Yoghurt Jordbær	4x125 g
504	TINE Yoghurt Melon	4x125 g
505	TINE Yoghurt Sviske	4x125 g
512	TINE Yoghurt Vanilje	1/2 l
513	Biola Blåbærdrikk	1 l
518	Biola Bringebærdrikk	1 l
521	Biola Yoghurt Sviske	500 g
522	Biola Yog. Epl/Pær/Plo	4x125 g
530	Biola Yog. Markj./Jord.	4x125 g
534	TINE Yoghurt Mor/Kirs.	4x125 g
535	TINE Yogh Blåb/van Apr.	4x125 g
543	TINE Yoghurt Fer/Anan.	4x125 g
547	TINE Yoghurt Man/Lichi	4x125 g
549	TINE Yoghurt Sommer	8x125 g
550	TINE Yoghurt Pæ/Epl/ka	4x125 g
553	Kremet Yoghurt Kirsebær	100 g
554	Kremet Yoghurt Pære	100 g
555	Kremet Yoghurt Vanilje	100 g
557	TINE Yoghurt Skogsbær	1/2 l
561	TINE Yoghurt Kirsebær	1/2 l
562	TINE Yoghurt Melon	1/2 l
571	TINE Yoghurt Jordbær GT	1 l
572	TINE Yoghurt Skogsbær GT	1 l
573	TINE Yoghurt Jordbær	1/2 l
574	TINE Yoghurt Eple	175 ml
575	TINE Yoghurt Aprikos	175 ml

577	TINE Yoghurt Melon	1 l
584	TINE Yoghurt Jordbær	175 ml
586	TINE Yoghurt Melon	175 ml
587	TINE Yoghurt Sviske	175 ml
593	TINE Yoghurt Molte	175 ml
598	TINE Yoghurt Skogsbær	175 ml
600	TINE Drikkeyog. Kirsebær	1 l
601	TINE Yogh. Øko Jor/Br.	4x125 g
606	TINE Yoghurt Jordbær	100 ml
608	TINE Yoghurt Ananas	100 ml
609	TINE Yoghurt Blåbær	100 ml
692	Piano Duo Van./Bj.bær	125 ml
693	Piano Duo Van./Karamell	125 ml
697	Piano Duo Sjok./Nøtter	125 ml
698	Piano Duo Nøtt/Sj.crisp	125 ml
706	TINE Drikkeyog. Skogsbær	1 l
707	Go´morgen Müsli. Skogsb.	1/3 l
709	Go´morgen Müsli. Fersken	1/3 l
710	TINE Yoghurt Skogsbær	100 ml
715	TINE Yoghurt Melon	100 ml
716	TINE Drikkeyog. Apr./Mango	1 l
821	Yoplait Yog.Van/Bj.bær	4x125 g
823	Yoplait Yog. Jordbær	4x125 g
825	LITAGO Blåbæryoghurt	125 ml
827	LITAGO Jordbæryoghurt	125 ml
828	LITAGO Jordbæryoghurt	4x125 g
829	LITAGO Bringebæryoghurt	125 ml
830	LITAGO Bringebæryogh.	4x125 g
831	LITAGO Bananyoghurt	125 ml
832	LITAGO Bananyoghurt	4x125 g
839	LITAGO Van.yoghurt m/Br.	148 g
841	LITAGO Van.yoghurt m/Epl	148 g
844	LITAGO Ana/Fers m/van.	4x125 g
845	LITAGO Eple/Pæreyogh.	4x125 g
846	LITAGO Blåb/Jordb./Epl	4x125 g
848	Yoplait Safari på isen	4x125 g
850	Go'morgen Sk.bær/müsli	195 g
851	Go'morgen Mang/Ban/müsli	195 g
852	Go'morgen Melon/müsli	195 g
853	Go'morgen Jordbær/müsli	195 g
855	Go'morgen Vanilje/müsli	195 g
856	Go'morgen Aprikos/müsli	195 g

857	Go'morgen Bringeb/müsli	195 g
863	Yoplait Yog.Van/Jordb.	4x125 g
880	Yoplait Yog. Eple/Kir.	4x125 g
881	Yoplait Yog Van Epl/Pæ	4x125 g
890	Yoplait Yog. Røde bær	4x125 g
894	Yoplait Yog. Gule Fru.	4x125 g
897	Yoplait 0,1% Jord/Man.	4x125 g
901	Yoplait 0,1% 4 smaker	4x125 g
903	Yoplait 0,1% Jordb/Müsli	150 g
904	Yoplait 0,1% Apri./Müsli	150 g

2A Ikke smakstilsatte flytende Dagligvare

6	TineMelk Hel	1 l
7	TineMelk Hel	1/2 l
11	TineMelk Hel	1/4 l
12	TineMelk Hel bag in box	10 l
15	TineMelk Hel	1,5 l
17	Tinemelk Hel container	1,5 l
21	TineMelk Hel G.T. Slim	1/4 l
22	TineMelk Hel T.T. Midi	250 ml
51	TineMelk Hel container	1 l
56	TineMelk Lett økologisk	1 l
58	TineMelk Lett Økologisk	1/4 l
61	TineMelk Hel	> 14000 l
73	TineMelk Kultur	1 l
122	TINE Kefir	1 l
150	TineMelk Lett	1,5 l
151	TineMelk Lett container	1,5 l
161	TineMelk Lett bag in box	10 l
164	TineMelk Lett	1 l
165	TineMelk Lett	1/2 l
169	TineMelk Lett	1/4 l
172	TineMelk Lett G.T. Slim	1/4 l
174	TineMelk Lett T.T. Midi	250 ml
176	TineMelk Lett T.T. Midi	500 ml
181	TineMelk Lett container	1 l
183	TineMelk Laktoseredusert	1 l
190	Cultura	1 l
191	TineMelk Ekstra Lett	1 l
192	TineMelk Ekstra Lett	1/2 l
198	TineMelk Ekstra Lett	1/4 l
200	TineMelk Lett m/skrukork	1/2 l
206	TineMelk Ekstra Lett cont.	1 l

207 TineMelk E. Lett b.i.b. 10 l
 209 TineMelk Skummet b.i.b. 10 l
 213 TineMelk E. Lett G.T. 1/4 l
 214 TineMelk Skummet G.T. 1/4 l
 215 TineMelk Skummet 1 l
 216 TineMelk Skummet 1/2 l
 219 TineMelk Skummet 1/4 l
 222 TineMelk Skummet Midi 250 ml
 225 Biola Syrnet Lettmelk 1 l
 230 TineMelk Skummet container 1 l
 231 TineMelk E. Lett Midi 250 ml
 243 TineMelk Skummet Kultur 1 l
 520 Biola Yog. Mild Naturell 500 g
 565 TINE Yoghurt Naturell 1/2 l
 567 TINE Yoghurt Naturell 175 ml
 3502 TineMelk Hel Langtidsh. 1 l
 3505 TineMelk Lett Langtidsh. 1 l

2B Ikke smakstilsatte flytende Industri

3 TineMelk Hel minitank 200 l
 12 TineMelk Hel bag in box 10 l
 52 TineMelk Hel tank 400 l
 55 TineMelk Hel 800 – 5000 l
 59 TineMelk Hel < 14000 l
 90 TineMelk Kultur 800 – 5000 l
 115 TineMelk Kefir tank 400–800 l
 117 TINE Kefir 800 – 5000 l
 118 TineMelk Kefir tank 400 l
 148 TineMelk 2% 5000 – 14000 l
 154 TineMelk Lett 800 – 5000 l
 156 TineMelk Lett minitank 200 l
 161 TineMelk Lett bag in box 10 l
 205 TineMelk Skummet 800 – 5000 l
 207 TineMelk E. Lett b.i.b. 10 l
 209 TineMelk Skummet b.i.b. 10 l
 233 TineMelk Skum. h.p. 800–5000 l
 236 TineMelk Skummet minit. 200 l
 238 Sk.melk i tank h.p. < 14000 l
 239 Sk.melk i tank h.p. > 14000 l
 240 TineMelk Sk. Kultur 201–799 l
 245 Sk.melk i tank < 14000 l
 246 Sk.melk i tank > 14000 l
 247 TineMelk Sk.kult. 800 – 5000 l

249	TineMelk Sk. Kultur	200 l
566	TINE Yoghurt Naturell sp.	30 l
569	TINE Yoghurt Nat.	800 – 5000 l
3540	Softis Miks	1 l
3542	Softis Miks	5 l
3563	Fløte kokesta. 20% tank	1000 l
3567	Fløte kokesta. 20% bib	10 l
3746	TINE Kaketopping spann	5 kg

3A Søte smakstilsette Dagligvare

262	LITAGO Sjokolademelk	1/2 l
265	LITAGO Melk Banansmak	1/2 l
266	LITAGO Melk Jordbær	1/2 l
381	Iskaffe à la Cappuccino	1/3 l
382	Iskaffe à la Mocca	1/3 l
639	TINE Milkshake Sjoko.sm.	220ml
640	TINE Milkshake Jordb.sm.	220ml
3496	LITAGO Melk Sjokolade	2,5 dl
3498	LITAGO Sjokolademelk	1 l
3499	LITAGO Melk Jordbær	1 l
3510	TINE Sjokomelk	1 l
3511	TINE Sjokomelk	144x1 l
3515	TINE Sjokomelk	1/4 l
3518	Tinemelk med Jordbær T.T	1/4 l

4A Ferske oster Dagligvare

646	TINE Cottage Cheese spann	2 kg
649	TINE Cottage Cheese	helvekt
653	TINE Cottage Cheese	300 g
660	TINE Kesam Original	300 g
663	TINE Kesam Mager	300 g
1445	TINE Revet Ost Peppes	2,5 kg
1519	Revet Mozz./Jarlsberg	5 kg
1522	Revet TINE Mozzarella 23%	5 kg
1528	Revet Ost Dolly Dimple	3 kg
1531	TINE Revet Mozzar. 23%	2,5 kg
1537	Revet TINE Mozzar. 16%	2,5 kg
1545	TINE Mozzarella 16%	5 kg
1546	TINE Mozzarella 16% PP	< 6 hg
1548	TINE Mozzarella 23%	5 kg
1558	Revet Norvegja/Mozz.	2,5 kg
2249	Skjørøst beger	500 g
2311	TINE Kremost Naturell	1,8 kg
2313	TINE Kremost Krydder	1,8 kg

- 2314 TINE Kremost Anan/Mand 1,8 kg
- 2315 TINE Kremost Naturell sp. 1 kg
- 2316 TINE Kremost Naturell 20 kg
- 2321 TINE Kremost Pesto 125 g
- 2322 TINE Kremost Pepper 125 g
- 2324 TINE Kremost Anan/Mand 125 g
- 2325 TINE Kremost Naturell 125 g
- 2326 TINE Kremost Urter 125 g
- 2327 TINE Kremost Krydder 125 g
- 2328 TINE Kremost Nat Lett 125 g
- 2334 TINE Kremost Hvitløk 125 g
- 2341 TINE Kremost Anan/Mand 96x20 g
- 2343 TINE Kremost Urter 96x20 g
- 2345 TINE Kremost Krydder 96x20 g
- 2346 TINE Kremost Assortert 6x20 g
- 2347 TINE Kremost Thai 125 g

4B Ferske oster Industri

- 1519 Revet Mozz./Jarlsberg 5 kg
- 1522 Revet TINE Mozzarella 23% 5 kg
- 1531 TINE Revet Mozzar. 23% 2,5 kg
- 1537 Revet TINE Mozzar. 16% 2,5 kg
- 1545 TINE Mozzarella 16% 5 kg
- 1548 TINE Mozzarella 23% 5 kg
- 1556 TINE Mozzar. 16% avkledd 10 kg
- 1558 Revet Norvegia/Mozz. 2,5 kg
- 1559 TINE Mozzar. 23% avkledd 10 kg
- 2208 Pultostmasse Ugjæret 35 kg
- 2209 Frokostmasse 35 kg
- 2311 TINE Kremost Naturell 1,8 kg
- 2313 TINE Kremost Krydder 1,8 kg
- 2314 TINE Kremost Anan/Mand 1,8 kg

5A Modna oster Dagligvare

- 1400 Norvegia 27% skiver 120x12 g
- 1404 Vellagret Norvegia 27% 10 kg
- 1405 Norvegia økologisk sk.f. 460 g
- 1406 Vellagret Norvegia PP < 6 hg
- 1407 Norvegia sk.fri 730 g
- 1408 Eks.Vellag. Norvegia 27% 10 kg
- 1413 Eks.Vell.Norv.27% stativ 10 kg
- 1418 Norvegia sk.fri 1000 g
- 1421 Lagret Norvegia 27% Std. 450 g
- 1430 TINE Pizzaost 300 g

1432	TINE Gratineringsost	300 g
1435	Revet Norv./Jarlsb./Che	5 kg
1438	TINE Pastaost	200 g
1439	Revet Jarlsberg	200 g
1456	Revet Norvegia 27%	200 g
1457	TINE Pizzaost	150 g
1458	Norvegia 27% skorpefri	20 kg
1460	Norvegia 27% sk.fri	500 g
1461	Norvegia økologisk pp	< 6 hg
1473	Norvegia 27% skorpefri	1x10 kg
1475	Norvegia 27% sk.fri vell.	5 kg
1477	Norvegia 27% skorpefri	5 kg
1478	Norvegia økol. storskive	550 g
1480	Norvegia 27% storskive	550 g
1482	Norvegia 27% sk.f.økob.	1 kg
1486	Norvegia 27% sk.fri PP	< 6 hg
1491	Norvegia 27% i skiver	225 g
1492	Norvegia 27% i skiver	150 g
1493	Norvegia 27% kuvert	100x2x15 g
1495	Norvegia 27% hotellbrett	600 g
1496	Jarlsberg 27% hotellbr.	600 g
1498	Jarlsberg 27% revet ost	200 g
1499	Lettere Norvegia sk.fri	5 kg
1501	Lettere Norvegia sk.fri	10 kg
1503	Lettere Norvegia PP	< 6 hg
1506	Lettere Norvegia hot.br.	600 g
1508	Lett. Norvegia i skiver	150 g
1526	Jarlsberg ternet	5 kg
1527	Norvegia 5% sk.fri	10 kg
1530	TINE Pizzaost	2,5 kg
1533	Norvegia 27% i skiver	450 g
1534	Lagret skivet Norvegia	225 g
1536	Revet Cheddar/Norvegia	2,5 kg
1538	Revet Jarlsberg	2,5 kg
1539	Revet Norvegia	2,5 kg
1570	Jarlsb.27% rdl (Us)	5 kg
1585	Vellagret Nøkkel PP	< 6 hg
1586	Lettere Nøkkel sk. PP	< 6 hg
1616	Vellagret Nøkkel	5 kg
1617	Nøkkel 27% skorpefri	5 kg
1622	Nøkkel 27% hotellbrett	600 g
1624	Nøkkel 27% sk.fri PP	< 6 hg

1640	Lettere Nøkkel skorpefri	5 kg
1645	Lett. Nøkkel sk. fri PP	< 6 hg
1648	Lettere Nøkkel i skiver	150 g
1688	Vellagret TINE Edamer	850 g
1690	TINE Edamer kunsteske	850 g
1696	Lettere Jarlsberg sk. fri	10 kg
1702	Lett. Jarlsberg sk. f. PP	< 6 hg
1708	Vellagret Jarlsberg 27%	10 kg
1713	Jarlsberg 27% sk. PP	< 6 hg
1722	Jarlsberg 27% skorpefri	5 kg
1723	Jarlsberg 27% sk. fri PP	< 6 hg
1724	Jarlsberg 27% storskive	550 g
1727	Jarlsberg 27% kuv. 100x2x15	g
1732	Jarlsberg 27% i skiver	150 g
1737	Sveitser 27% med skorpe	10 kg
1739	Sveitser 27% skorpe PP	< 6 hg
1741	Vellagret Sveitser 27%	1x10 kg
1743	Vellagret Sveitser 27%	10 kg
1756	Jarlsberg røkt skivet	150 g
1767	Jarlsberg 27% røkt	2,5 kg
1768	Lett. Jarlsberg i skiver	150 g
1784	TINE Gräddost 38%	36x380 g
1786	TINE Gräddost 38%	380 g
1792	Revet Vell. Cheddar 32%	200 g
1793	TINE Cheddar 32% sk. fri	5 kg
1795	TINE Cheddar 32% PP	< 6 hg
1810	TINE Saint Paulin 28%	1,5 kg
1812	TINE Saint Paulin PP	< 6 hg
1815	Norbo skorpefri	500 g
1817	Norbo	10 kg
1833	TINE Gräddost 38%	324x380 g
1896	Port Salut 25% pp	270 g
1898	Port Salut 25%	1,1 kg
1915	Ridder 38% vakumpakket	1,7 kg
1917	Ridder 38% foliepakket	1,7 kg
1919	Ridder 38% PP	< 6 hg
1924	Ridder 38% PP st. vekt	285 g
1947	Jarlsberg 27% sk. fri STD	500 g
1948	Jarlsberg 27% i skiver	225 g
1985	Norvegia 27% strøost	5 kg
1988	Cheddar/Mozz. strøost	5 kg
2003	TINE Normanna 28%	3 kg

2005	TINE Normanna 28% PP	150 g
2009	TINE Normanna	170 g
2022	TINE Norzola 35%	3 kg
2023	TINE Norzola	170 g
2025	TINE Norzola 35% PP	150 g
2029	TINE Norzola Topping 35%	1 kg
2056	TINE Camembert 25%	150 g
2058	Dovreost Reinheim	150 g
2061	Dovreost Reinheim	2 kg
2064	TINE Brie 33%	2 kg
2069	TINE Brie	150 g
2100	TINE Royal Blue 44%	900 g
2102	TINE Royal Blue 44% PP	150 g
2108	Eldorado Blue 40%	1,5 kg
2183	TINE Gamalost 0,5%	380 g
2192	TINE Gamalost smørbar	150 g
2196	TINE Gamalost 0,5% eske	125 g
2204	TINE Pultost 1%	10 kg
2206	TINE Pultost 1% spann	5 kg
2218	TINE Pultost 1% poser	250 g
2225	TINE Pultost 1% Hedmark	200 g
2227	TINE Pultost 1% Løiten	150 g
3066	TINE Namdalsgomme	250 g
3074	Ryfylkegomme	500 g
3076	Ryfylkegomme	300 g
3084	Sunnmørssøst	330 g
3088	Sunnmørssøst spann	2,5 kg
3100	Mølsgomme	300 g
7364	Lettere Nøkkel skorpe	10 kg

5B Modna oster Industri

1404	Vellagret Norvegia 27%	10 kg
1418	Norvegia sk.fri	1000 g
1424	Lagret Norvegia 27% Pakk	10 kg
1429	Norv. ternet 5x5x7,5mm	5 kg
1432	TINE Gratineringsost	300 g
1435	Revet Norv./Jarlsb./Che	5 kg
1460	Norvegia 27% sk.fri	500 g
1468	Norvegia 27% sk.fri Råstoff B	
1473	Norvegia 27% skorpefri	1x10 kg
1477	Norvegia 27% skorpefri	5 kg
1480	Norvegia 27% storskive	550 g
1486	Norvegia 27% sk.fri PP	< 6 hg

1492	Norvegia 27% i skiver	150 g
1493	Norvegia 27% kuvert	100x2x15 g
1495	Norvegia 27% hotellbrett	600 g
1496	Jarlsberg 27% hotellbr.	600 g
1497	Norvegia 27% sk.fri	Råstoff C
1499	Lettere Norvegia sk.fri	5 kg
1501	Lettere Norvegia sk.fri	10 kg
1515	Lett. Norvegia sk.f.	Råsfoff B
1526	Jarlsberg ternet	5 kg
1527	Norvegia 5% sk.fri	10 kg
1530	TINE Pizzaost	2,5 kg
1536	Revet Cheddar/Norvegia	2,5 kg
1538	Revet Jarlsberg	2,5 kg
1539	Revet Norvegia	2,5 kg
1542	Baker pizzaost	5 kg
1553	Eks. Mager Norvegia 1,7%	10 kg
1607	Jarlsb. sk.fri rund 27%	10 kg
1617	Nøkkel 27% skorpefri	5 kg
1640	Lettere Nøkkel skorpefri	5 kg
1685	TINE Edamer 27%	850 g
1694	TINE EDAMER	RÅSTOFF D
1696	Lettere Jarlsberg sk.fri	10 kg
1704	Jarlsberg 27% skorpe	Råstoff B
1719	Jarlsberg 27% skorpefri	10 kg
1722	Jarlsberg 27% skorpefri	5 kg
1733	Jarlsberg 27% sk.fri	Råstoff C
1747	Jarlsberg 27% sk.fri	Råstoff B
1754	Jarlsb.27% skorpe	høvlet 10 kg
1765	Lett. Jarlsb sk.f	råst. B 5 kg
1767	Jarlsberg 27% røkt	2,5 kg
1771	Jarlsberg 13% sk.fri	Råstoff B
1793	TINE Cheddar 32% sk.fri	5 kg
1797	TINE Cheddar 32% sk.fri	10 kg
1807	TINE Cheddar 32%	Råstoff B
1810	TINE Saint Paulin 28%	1,5 kg
1870	Norbo 28% skorpefri	Råstoff B
1915	Ridder 38% vakumpakket	1,7 kg
1917	Ridder 38% foliepakket	1,7 kg
1969	Mozz./Norv. revet i pose	5 kg
1985	Norvegia 27% strøost	5 kg
1988	Cheddar/Mozz. strøost	5 kg
2003	TINE Normanna 28%	3 kg

2022	TINE Norzola 35%	3 kg
2064	TINE Brie 33%	2 kg
2100	TINE Royal Blue 44%	900 g
2199	TINE Gamalost 0,5%	Råstoff
2203	Pultostmasse Gjæret	35 kg
2206	TINE Pultost 1% spann	5 kg
14711	Norvegia 27% Råstoff C	20 kg
17071	Jarlsberg 27% skorpe	10 kg
19531	Jarlsberg 27% Råstoff B	20 kg
19541	Norvegia 27% Råstoff B	20 kg
19551	Jarlsberg 27% Råstoff C	20 kg

5C Modna oster Merkevarereksport

1451	Norv.27% rdl (Ca)	5 kg
1517	Jarlsb.27% shredd (Ca)	200 g
1561	Jarlsb.27% slices	120 g
1564	Jarlsb.27% grinder (Us)	5 kg
1565	Jarlsb.27% slices (Au)	150 g
1566	Jarlsb.27% pp (De)	400 g
1568	Jarlsb.27% pp (Au)	250 g
1570	Jarlsb.27% rdl (Us)	5 kg
1572	Jarlsb.27% rdl. (Ca)	5 kg
1573	Jarlsb.27% rdl. (Gb)	5 kg
1574	Jarlsb.27% rdl (Se)	5 kg
1575	Jarlsb.27% rdl (Us)	1x10 kg
1576	Jarlsb.27% smoke (Gb)	2,5 kg
1578	Jarlsb.27% grind (Us)	1x10 kg
1580	Jarlsb.27% wheel (Ca)	1x10 kg
1589	Jarlsb.27% wheel (De)	1x10 kg
1590	Jarlsb.27% wheel (Gb)	1x10 kg
1592	Jarlsb.27% wheel (Se)	1x10 kg
1596	Jarlsb. 16% lite (Au)	1x5 kg
1598	Jarlsb. 16% grind (Us)	1x5 kg
1599	Jarlsb. 16% lite (Us)	1x10 kg
1602	Jarlsb.27% smoke (Ca)	2,5 kg
1603	Jarlsb.27% slices (Ca)	600 g
1604	Jarlsb. 16% sli (Ca)	120 g
1606	Jarlsb. 16% grind (Us)	1x10 kg
1617	Nøkkel 27% skorpefri	5 kg
1618	Jarlsb.27% rdl (Au)	5 kg
1688	Vellagret TINE Edamer	850 g
1696	Lettere Jarlsberg sk.fri	10 kg
1698	Jarlsb.27% wheel (Us)	1x10 kg

1700	Jarlsb. 16% lite (Ca)	1x5 kg
1702	Lett. Jarlsberg sk.f. PP	< 6 hg
1712	Jarlsb.27% pp (Dk)	500 g
1713	Jarlsberg 27% sk. PP	< 6 hg
1714	Jarlsb.27% pp (Se)	500 g
1722	Jarlsberg 27% skorpefri	5 kg
1727	Jarlsberg 27% kuv.	100x2x15 g
1729	Jarlsb.27% slices (Au)	600 g
1730	Jarlsb.27% slices(De)	150 g
1755	Jarlsb.27% pp (Ca)	500 g
1756	Jarlsberg røkt skivet	150 g
1758	Jarlsb.27% slices(Gb)	150 g
1762	Jarlsb.27% wheel (Ca)	5 kg
1766	Jarlsb.27% slices(Gb)	600 g
1767	Jarlsberg 27% røkt	2,5 kg
1768	Lett. Jarlsberg i skiver	150 g
1769	Swiss grinder (Us)	1x10 kg
1772	Jarlsb. 13% lite (Us)	1x5 kg
1774	Jarlsb. 13% lite (Us)	1x10 kg
1778	Jarlsb.27% wedge (Ca)	250 g
1780	Jarlsb.27% wheel (Au)	1x10 kg
1781	Jarlsb.27% slices(Ca)	300 g
1782	Jarlsb. 13% grind. (Us)	10 kg
1783	Jarlsb. 13% grinder (Us)	5 kg
1785	Jarlsb. 16% sli (Au)	150 g
1907	Ridder 38% wheel (De)	1,7 kg
1908	Ridder 38% wheel (Ca)	1,7 kg
1909	Ridder 38% wheel (Us)	1,7 kg
1910	Ridder 38% wheel (Au)	1,7 kg
1911	Ridder 38% wheel (Jp)	1,7 kg
1915	Ridder 38% vakumpakket	1,7 kg
1917	Ridder 38% foliepakket	1,7 kg
1923	Hertig 38% wheel (Se)	1,7 kg
1924	Ridder 38% PP st.vekt	285 g
1927	Ridder 38% wheel (Gb)	1,7 kg
1947	Jarlsberg 27% sk.fri STD	500 g
1948	Jarlsberg 27% i skiver	225 g
2003	TINE Normanna 28%	3 kg
2005	TINE Normanna 28% PP	150 g
2183	TINE Gamalost 0,5%	380 g
2196	TINE Gamalost 0,5% eske	125 g
15971	Jarlsb.27% wedge (Au)	12x250 g

19591 Jarlsb.27% wed.RW (Au)12x250 g

6B Tørrmelk Industri

3734 Sukret kond. melk 8% tank
3735 Sukret kond.melk 8% bib > 600 kg
3736 Sukret kond.m mager bib > 600 kg
3739 Sukret kond. melk mager tank
3775 Yoghurtpulver 25 kg
3779 Helmelkpulver 35% 550 kg
3780 Helmelkpulver 35% 25 kg
3781 Fløtepulver 55% 25 kg
3782 Fløtepulver 42% 25 kg
3800 Melkepulver 20% 25 kg
3801 Melkepulver 20% 750 kg
3807 Skummetmelkpulver 25 kg
3811 Sk.melkpulver agglomerat 25 kg
3812 Sk.melkpulver agglom. 750 kg
3816 Skummetmelkpulver 16 kg
3817 Skummetmelkpulver 14 kg
3819 Sk.melkpulver høyvarmet 25 kg
3847 CME-med omega 3 900 g
3848 CME-med omega 3 500 g
3860 F41-SPECIAL SEKK 25 KG
3870 AFI-Nutrin nøytral 500 g
3871 AFI-Nutrin kakao 500 g
3875 Løpekasein ku finsiktet 25 kg
3882 Løpekasein ku grovsiktet 25 kg
3898 Løpekasein grovsiktet 25 kg
3899 Løpekasein til smeltostproduksjon
3999 Skummetmelkpulver sekunda
38192 Sk.melkpulver høyvarmet 600 kg

7A Geitemelk Dagligvare

1838 Balsfjord lagret 300 g
1839 TINE Kvitgeitost 300 g
2059 Dovreost Snøhetta 150 g
2062 Dovreost Snøhetta 2 kg
2350 Snøfrisk 125 g
2356 Snøfrisk kuvert 96x20 g
2362 Snøfrisk spann 1 kg
2370 Snøfrisk Einerbær 125 g
2376 Snøfrisk Dill 125 g
2377 Snøfrisk Dill kuvert 96x20 g
2378 Snøfrisk Skogsopp 125 g

2808	TINE Ekte Geitost 27%	1/2 kg
2810	TINE Ekte Geitost rund	750 g
2837	TINE Ekte Geitost Stølst.	750 g
2987	Gårds og Seterost	4 kg
3504	TINE Geitmelk	1/4 l

7B Geitemelk Industri

2827	TINE Ekte Geitost 27%	18 kg
3504	TINE Geitmelk	1/4 l
3509	Geitmelk uht (Be)	1/4 l
3950	Helmelkpulver geit	25 kg

7C Geitemelk Merkevarereksport

1838	Balsfjord lagret	300 g
2350	Snøfrisk	125 g
2351	Snøfrisk (De) M299	125 g
2353	Snøfrisk (Us)	125 g
2356	Snøfrisk kuvert	96x20 g
2361	Snøfrisk (Ca)	125 g
2362	Snøfrisk spann	1 kg
2365	Snøfrisk nat. (De) M299	1 kg
2832	Ekte Geitost Exp	1/2 kg
2833	Ekte Geitost (Se)	1/2 kg

B1 Kremfløte Dagligvare

133	TINE Melkeringe	175 ml
142	TINE Rømmekolle beger	175 ml
300	TINE Kremfløte 201–799 l	
304	TINE Kremfløte bag in box	10 l
305	TINE Kremfløte 38%	1 l
308	TINE Kremfløte 38%	1/3 l
310	TINE Kremfløte 38%	7,5 dl
312	TINE Kremfløte 38% cont.	1/3 l
314	10 L KREMFLØTE 38%	
354	TINE Matkrem 20%	1 l
360	TINE Matfløte 22%	1/3 l
361	TINE Matfløte 22%	1 l
362	TINE Kaffefløte 10%	1/3 l
446	TINE Crème Fraîche spann	5 l
447	TINE Seterrømme spann	5 l
449	TINE Seterrømme spann	2 l
450	TINE Seterrømme 35%	løsmål
451	TINE Crème Fraîche spann	2 l
462	TINE Lettrømme økologisk	3 dl
471	Tzatziki Rømmedressing	2 l

472	TINE Rømmedressing Hvitløk	2 l
485	TINE Seterrømme beger	3 dl
486	TINE Seterrømme beger	5 dl
492	TINE Crème Fraîche	300 ml
508	TINE Lettrømme spann	5 l
511	TINE Lettrømme spann	2 l
544	TINE Lettrømme	4x115 ml
545	TINE Lettrømme beger	3 dl
546	TINE Lettrømme beger	5 dl
3756	TINE Kaffefløte 10%	100x10 ml
3758	TINE Kaffemelk 5%	100x10 ml
3760	TINE Kaffemelk 5%	500x10 ml
3762	TINE Kaffefløte 10%	20x10 ml

B2 Fløte til smør Dagligvare

1005	TineSmør-ekte meieri	432x500 g
1018	TineSmør-ekte meierism.	1/2 kg
1031	TineSmør-ekte meierism.	1/4 kg
1045	TineSmør-ekte meierismør	25 kg
1063	TineSmør-ekte meierismør	300 g
1076	TineSmør-ekte meieri	200x12 g
1082	Mykere TineSmør	250 g
1104	Setesdalssmør ekst.salt.	10 kg
1105	Setesdalssmør eks. salt	450 g
1109	TineSmør-setersmør	1/2 kg
1118	TineSmør-setersmør	300 g
1170	TineSmør usaltet syrnnet	1/4 kg
1235	TineSmør-gourmetsmør	1/2 kg
1311	Kviteseidsmør	450 g
1350	Bremykt	400 g
1351	Bremykt	250 g

B3 Fløte til smør Industri

1018	TineSmør-ekte meierism.	1/2 kg
1031	TineSmør-ekte meierism.	1/4 kg
1045	TineSmør-ekte meierismør	25 kg
1063	TineSmør-ekte meierismør	300 g
1100	TineSmør-setersmør	10 kg
1109	TineSmør-setersmør	1/2 kg
1153	TineSmør usaltet syrnnet	25 kg
1154	Unsalt.lact butter (lt)	25 kg
1170	TineSmør usaltet syrnnet	1/4 kg
1200	TineSmør usalt. usyrnet	25 kg
1328	Butter Concentrate	25 kg

- 1331 Smørølje Tank (FM)
- 1340 Farm Ghee 2 l
- 1346 Klaret smør 4 l
- 1348 Smørølje tank
- 3740 Fløteblanding til iskrem
- 37411 Fløteblanding variant 1 tank

B4 Mysoster Dagligvare

- 2815 TINE Gudbr.dalsost Hot. 560 g
- 2847 TINE Gudbrandsdalsost 3,2 kg
- 2848 TINE Gudbrandsdalsost G35 4 kg
- 2850 TINE Gudbrandsdalsost G35 1 kg
- 2851 TINE Gudbrandsdals. 360x1/2 kg
- 2854 TINE Gudbrandsdalsost 1/2 kg
- 2855 TINE Gudbrandsdalsost 1/4 kg
- 2861 TINE Gudbr.ost Misvær 1/2 kg
- 2863 TINE Gudbr.ost Heidal 1 kg
- 2866 TINE Gudbr.ost kuvert 200x15 g
- 2868 TINE Gudbr.ost i skiver 140 g
- 2871 TINE Gudbrandsdalsost 240x1 kg
- 2876 TINE Gudbr.ost hot.rull 1,2 kg
- 2881 TINE Gudbr.ost 1 kg
- 2889 TINE Lettere Gudbr.ost 1/2 kg
- 2890 TINE Lettere Gudbr.ost 1 kg
- 2900 TINE Fløtemysost 240x1 kg
- 2904 TINE Fløtemysost 1 kg
- 2906 TINE Fløtemysost 1/2 kg
- 2907 Krydret Brunost 1/2 kg
- 2908 TINE Fløtemysost 3,2 kg
- 2909 TINE Fløtemysost 360x1/2 kg
- 2910 TINE Fløtemys. Innherr. 1/2 kg
- 2918 LITAGO mild brunost jern 350 g
- 2936 TINE Lett. Fløtemysost 1/2 kg
- 2961 TINE Mager Mysost 1/2 kg
- 3000 TINE Prim m/Vaniljesmak 300 g
- 3008 TINE Prim spann 7 kg
- 3018 TINE Prim 300 g
- 3021 TINE Prim 100x20 g
- 3058 TINE Prim løsv. 1x1000 kg
- 3033 TINE Magerprim 300 g
- 3054 TINE Karamellprim Løsv. 60 kg
- 3057 LITAGO Prim 250 g
- 2976 Surost 1/2 kg

2979 Bestemor-Ost 1/2 kg

B5 Mysoster Industri

2847 TINE Gudbrandsdalsost 3,2 kg

2848 TINE Gudbrandsdalsost G35 4 kg

2908 TINE Fløtemysost 3,2 kg

3008 TINE Prim spann 7 kg

28111 Brunostkonsentrat

Vedlegg 3: Notat av 26.08.03

1.1 Nye beregninger for ferske og modnede oster 2002

I epost fra 23.06.03 fra Sindre Flø og diverse telefonsamtaler fikk NILF i oppdrag å gjøre nye beregninger av råvareverdier i prisutjevningsordningen for melk for ferske og modna oster i perioden første og andre halvår 2002 i både dagligvare og industrisegmentet. Bakgrunn for denne utredningen var at Bransjeforum for melk den 18. juni 2003 ønsket å utrede hvilke konsekvenser rivoster/blandingsoster hadde for råvareverdien i de enkelte gruppene, siden disse var utelatt fra beregningene.

1.2 Forutsetninger for beregningene

Rivost/blandingsoster er oster som inneholder mer enn ett osteslag og som man tidligere har utelatt i beregningene siden de ikke har omregningsfaktor for melk og man ikke var sikker på i hvilken gruppe noen av disse ostene skulle plasseres i. En del av ostene inneholder Mozzarella som kategoriseres som fersk ost. Dersom ostene inneholder mer enn 50 prosent Mozzarella eller andre ferske oster så plasseres osten i ferskost gruppen, og med 50 prosent eller mer av modna oster i rivost/blandingsosten så plasseres den i modna oster. I tillegg ser vi både på dagligvare og industrisegmentet. Derfor har vi gjort nye beregninger for 4 grupper i første og andre halvår 2002.

Det er i alt 14 rivost/blandingsoster som er behandlet, og i mail fra Knut Frode Lid den 23. juli 2003 fikk vi sammensetningen av de ulike ostene i blandingsostene. NILF har således beregnet nye veide omregningsfaktorer for disse rivost/blandingsostene ved å veie sammen omregningsfaktorene for de ulike ostetyperne.

I dette notatet presenteres beregningene.

1.3 Fersk ost – dagligvare og industri for første halvår 2002.

Tabell 1 Ferske oster – dagligvare. Kroner per kg/liter

	Første halvår 2002	Første halvår 2002 Inkl.rivost
Brutto fakturert	50,26	47,18
– Fakturert rabatt	0,99	0,82
– Annen rabatt	1,44	0,87
Netto pris	47,83	45,49
Inntekt biprodukter	2,86	6,29
Sum inntekter	50,69	51,78
Kostnader, produksjon	22,82	21,73
Verdi råstoff	27,87	30,05
Omregningsfaktor, kumelk	5,979	8,30
Omregningsfaktor, kufløte	0,171	0,376
Verdi uten kapitalnormering	4,66	3,62
Kapitalnormering		
Justering forskningsavgift		
Verdi – kroner per liter melk		
Målpris	4,44	4,44
Avvik fra målpris	0,22	-0,82
Veid prognose	4,71	4,71
Avvik fra prognosen	-0,05	-1,09

Dette er en liten gruppe, hvor endringer i produktmiksen kan få store konsekvenser for råvareverdien. Totalt har gruppa solgt 2,167 mill. kg vare i første halvår 2002, av dette utgjør rivost/blandingsostene nærmere 900.000 kg. Dette vises også ved at omregningsfaktorene endres vesentlig. I det hele påvirker rivost/blandingsostene så mye at råvareverdien reduseres med 1,04 kr/liter innsatt melk. Peppes revet ost, revet Moz./Jarlsberg, Dolly Dimple ost og revet Norvegia/Mozzarella er ostene som er tatt inn som inneholder mer enn 50 prosent Mozzarella.

Tabell 2 Ferske oster – industri. Kroner per kg/liter

	Første halvår 2002	Første halvår 2002 inkl. rivost
Brutto fakturert	39,77	39,93
– Fakturert rabatt	4,36	4,29
Netto pris	35,41	35,64
Inntekt biprodukter	13,71	13,66
Sum inntekter	49,12	49,30
Kostnader, produksjon	15,57	15,79
Verdi råstoff	33,55	33,51
Omregningsfaktor, kumelk	12,516	12,502
Omregningsfaktor, kufløte	0,820	0,817
Verdi uten kapitalnormering	2,68	2,68
Kapitalnormering		
Verdi – kroner per liter melk		
Målpris	2,87	2,87
Avvik fra målpris	-0,19	-0,19
Veid prognose	2,63	2,63
Avvik fra prognosen	0,05	0,05

Av figuren ser vi at verdiene er identiske med og uten rivost/blandingsostene, selv om inntekter og kostnader er litt forskjellige. Det er revet Mozzarella/Jarlsberg og Mozzarella/Norvegia som er tatt inn i beregningen.

1.4 Modna oster– dagligvare og industri for første halvår 2002

Tabell 3 Modna oster – dagligvare. Kroner per kg/liter

	Første halvår 2002	Første halvår 2002 inkl.rivost
Brutto fakturert	54,25	54,22
– Fakturert rabatt	0,82	0,82
– Annen rabatt	1,38	1,37
Netto pris	52,05	52,03
Inntekt biprodukter	5,98	5,95
Sum inntekter	58,03	57,98
Kostnader, produksjon	20,19	20,17
Verdi råstoff	37,84	37,81
Omregningsfaktor, kumelk	10,704	10,69
Omregningsfaktor, kufløte	0,358	0,356
Verdi uten kapitalnormering	3,54	3,54
Kapitalnormering		
Justering forskningsavgift		
Verdi – kroner per liter melk		
Målpris	3,61	3,61
Avvik fra målpris	-0,07	-0,07
Veid prognose	3,60	3,60
Avvik fra prognosen	-0,06	-0,06

Råvareverdien er den samme som for den opprinnelige beregningen, og avviket fra målprisen er på 7 øre/liter. For denne gruppen har man altså ikke store forandringer med at man tar inn rivost i beregningene. Det er pizzaost, gratineringsost, revet Norvegia/Jarlsberg/Cheddar, pastaost, revet Cheddar/Norvegia og blandingsosten Cheddar/Mozzarella som er tatt med i beregningen.

Tabell 4 Modna oster – industri. Kroner per kg/liter

	Første halvår 2002	Første halvår 2002 inkl. rivost
Brutto fakturert	44,56	44,62
– Fakturert rabatt	5,57	5,50
– Annen rabatt	0,38	0,37
Netto pris	38,61	38,75
Inntekt biprodukter	6,95	6,97
Sum inntekter	45,56	45,72
Kostnader, produksjon	15,50	15,56
Verdi råstoff	30,06	30,16
Omregningsfaktor, kumelk	11,303	11,307
Omregningsfaktor, kufløte	0,415	0,418
Verdi uten kapitalnormering	2,66	2,67
Kapitalnormering		
Justering forskningsavgift		
Verdi – kroner per liter melk		
Målpris	2,87	2,87
Avvik fra målpris	-0,21	-0,20
Veid prognose	2,61	2,61
Avvik fra prognosen	0,05	0,06

Her endrer råvareverdien seg minimalt med 1 øre/liter i forhold til opprinnelig beregning. Pizzaost, graterineringsost, revet Norvegia/Jarlsberg/Cheddar, revet Cheddar/Norvegia, Mozzarella/Norvegia og Cheddar/Mozzarella er med i denne beregningen.

1.5 Fersk ost –dagligvare og industri for andre halvår 2002

Tabell 5 Ferske oster – dagligvare. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2002	Andre halvår 2002 inkl. riv-ost
Brutto fakturert	52,06	49,15
– Fakturert rabatt	1,02	0,82
– Annen rabatt	0,97	0,57
Netto pris	50,07	47,76
Inntekt biprodukter	2,61	5,30
Sum inntekter	52,68	53,06
Kostnader, produksjon	22,88	20,24
Verdi råstoff	29,80	32,82
Omregningsfaktor, kumelk	5,996	8,396
Omregningsfaktor, kufløte	0,156	0,317
Verdi uten kapitalnormering	4,97	3,91
Kapitalnormering	0,06	0,06
Justering forskningsavgift		
Verdi – kroner per liter melk	4,91	3,85
Målpris	4,62	4,62
Avvik fra målpris	0,29	-0,77
Veid prognose	4,97	4,97
Avvik fra prognosen	-0,06	-1,12

Råvareverdien reduseres mye, siden gruppen er følsom for endring i produktmiks og råvareverdiene for rivost/blandingsoster er lavere enn de øvrige produktene i gruppen. Alle faktorene har endret seg, og omregningsfaktoren her høyere for melk siden rivost/blandingsoster trenger mer melk enn andre fersk oster. Råvareverdien er på 3,85 kr/liter etter kapitalnormering når rivost/blandingsoster er inkludert. Verdien er vesentlig under både prognose og målpris.

Tabell 6 Ferske oster – industri. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2002	Andre halvår 2002 inkl. rivost
Brutto fakturert	41,42	41,61
– Fakturert rabatt	4,60	4,52
Netto pris	36,82	37,09
Inntekt biprodukter	13,45	13,41
Sum inntekter	50,27	50,50
Kostnader, produksjon	15,28	15,33
Verdi råstoff	34,99	35,17
Omregningsfaktor, kumelk	12,440	12,429
Omregningsfaktor, kufløte	0,804	0,802
Verdi uten kapitalnormering	2,82	2,83
Kapitalnormering	0,04	0,04
Verdi – kroner per liter melk	2,78	2,79
Målpris	2,85	2,85
Avvik fra målpris	-0,07	-0,06
Veid prognose	2,79	2,79
Avvik fra prognosen	-0,01	–

Her har ikke råvareverdien endret seg med mer enn 1 øre/liter, og verdien er på 2,79 kr/liter etter kapitalnormering og inkludering av rivost/blandingsoster.

1.6 Modna ost, dagligvare for andre halvår 2002

Tabell 7 Modna oster – dagligvare. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2002	Andre halvår 2002 inkl. rivost
Brutto fakturert	58,39	58,51
– Fakturert rabatt	0,79	0,81
– Annen rabatt	1,84	1,77
Netto pris	55,76	55,93
Inntekt biprodukter	5,79	5,78
Sum inntekter	61,55	61,71
Kostnader, produksjon	20,06	20,23
Verdi råstoff	41,49	41,48
Omregningsfaktor, kumelk	10,691	10,692
Omregningsfaktor, kufløte	0,346	0,346
Verdi uten kapitalnormering	3,88	3,88
Kapitalnormering	0,06	0,06
Justering forskningsavgift		
Verdi – kroner per liter melk	3,82	3,82
Målpris	3,74	3,74
Avvik fra målpris	0,08	0,08
Veid prognose	3,72	3,72
Avvik fra prognosen	0,10	0,10

Gammel og ny beregning er identisk. Den nye verdien, inkl. rivost, er således 8 øre/liter over målpris og 10 øre/liter over prognosen.

Tabell 8 Modna oster – industri. Kroner per kg/liter

	Andre halvår 2002	Andre halvår 2002 inkl. rivost
Brutto fakturert	48,32	48,36
– Fakturert rabatt	5,33	5,24
– Annen rabatt	0,92	0,90
Netto pris	42,07	42,22
Inntekt biprodukter	6,50	6,58
Sum inntekter	48,57	48,80
Kostnader, produksjon	15,20	15,26
Verdi råstoff	33,37	33,54
Omregningsfaktor, kumelk	11,180	11,191
Omregningsfaktor, kufløte	0,389	0,386
Verdi uten kapitalnormering	2,98	3,00
Kapitalnormering	0,05	0,05
Justering forskningsavgift		
Verdi – kroner per liter melk	2,93	2,95
Målpris	2,85	2,85
Avvik fra målpris	0,08	0,10
Veid prognose	2,70	2,70
Avvik fra prognosen	0,23	0,25

For denne gruppen er avviket på 2 øre/liter når man inkluderer rivost/blandingsoster med veid omregningsfaktor. Den nye verdien er 10 øre/liter over målpris og hele 25 øre/liter over prognosen.